

INFORME
ECONÒMIC
ANUAL
L'Any 2009

Equip redactor de l'Informe Econòmic Anual, L'Anoia 2009

Redacció: Josep Ma. Galí Izard professor titular d'ESADE i soci de la consultora AXIS Consultant
Carla Vallés, consultora d'Axis Consultant

Coordinació: Montserrat Carbassa,
Cap del Servei de Desenvolupament i Ocupació de l'Ajuntament d'Igualada
Joan Domingo, tècnic de Desenvolupament i Ocupació de l'Ajuntament d'Igualada

Editat per: Ajuntament d'Igualada.
Servei de Desenvolupament i Ocupació.
Observatori Socioeconòmic de l'Anoia
Novembre de 2009

Dipòsit legal: B-46921-97
© Ajuntament d'Igualada, 2009

Índex

5 Presentació

Capítol 1

7 Visió econòmica de l'Anoia

- 8 1.1. Territori i població
- 11 1.2. Visió històrica de l'economia de la comarca

Capítol 2

24 Anàlisi de l'ocupació a l'Anoia

- 25 2.1. Sector primari
- 26 2.2. Sector industrial
- 28 2.3. Sector de la construcció
- 29 2.4. Sector de serveis
- 32 2.5. Evolució del volum d'ocupació total de l'Anoia
- 34 2.6. Modalitats de contracte
- 37 2.7. Evolució de la població activa de l'Anoia
- 39 2.8. Evolució de l'atur a l'Anoia

Capítol 3

45 Sectors d'activitat econòmica

- 46 3.1. Sector primari
- 50 3.2. Sector industrial
- 52 3.3. Sector serveis

Capítol 4

57 Sectors clau per la comarca

- 58 4.1. Indústria tèxtil i de la confecció
- 62 4.2. Indústria metal·lúrgica
- 64 4.3. Serveis professionals

Capítol 5

67 Perspectives de futur de l'economia de l'Anoia

- 68 5.1. El context de la crisi vers les tendències de fons
- 69 5.2. Tendències de fons en l'economia catalana i el seu impacte a l'Anoia
- 71 5.3. Aprofundiment en el creixement del terciari: de la confusió a la fusió
- 74 5.4. Algunes conclusions rellevants per la política pública

Presentació

Un any més, l'informe econòmic anual ens presenta l'estat de l'economia comarcal, amb exhaustivitat i rigorositat. Les dades que ens aporta l'estudi que teniu a les mans no són una sorpresa; corroboren que la situació socioeconòmica a la comarca no és bona. Tot i això, l'informe econòmic ens ajuda a detectar i diagnosticar quines són les nostres febleses i, d'aquesta manera, saber quins camins hem de seguir per combatre-les.

Els diferents sectors socioeconòmics comarcals tenen uns indicadors inferiors a la mitjana catalana. Aquest fet, que havia succeït parcialment en els darrers anys, s'ha accentuat amb la crisi, provocant una caiguda especialment del sector de la

construcció i dels serveis.

També sabem que, darrera de les xifres i dels indicadors preocupants, especialment els d'un atur que colpeja el grup de persones de més de 45 anys (acompanyat també d'un fort increment en el grup de 30 a 45), hi ha problemàtiques familiars concretes i situacions personals difícils.

Però també és cert que la capacitat autoemprenedora de la comarca i la contractació estable són els nostres punts forts. Aquestes característiques sobreviuen malgrat els moments difícils que estem travessant, i són els eixos sobre els quals s'ha de bastir la nostra recuperació socioeconòmica.

Per fer front a aquestes situacions difícils, cal més alçada de mires que mai. Com conclou l'estudi, cal seguir les apostes sectorials ben definides, complementar-les amb iniciatives que n'ajudin a la seva consolidació, a més de lluitar per atraure projectes motors al territori. No hi ha dubte que l'adjudicació de l'aeroport corporatiu ha estat la bona notícia de l'any, un projecte que està cridat a ser un dels eixos centrals del desenvolupament econòmic a l'Anoia els propers anys.

Davant els temps difícils com els actuals, tenim la certesa que s'estan fent les coses bé i que, ben aviat, podrem remuntar i, esperem, capgirar la situació.

Jordi Aymamí i Roca
Alcalde d'Igualada

Capítol 1

Visió econòmica de l'Anoia

1.1. TERRITORI I POBLACIÓ

La Comarca de l' Anoia va ser establerta per la Generalitat de Catalunya l'any 1936. És una comarca d'interior, situada al bell mig del Principat, i envoltada pel Solsonès, el Bages, el Baix Llobregat, l'Alt Penedès, l'Alt Camp, la Conca de Barberà i la Segarra. L'orografia de la comarca està marcada per el riu Anoia, que estructura la comarca de nord-oest a sud-est i forma la conca d' Odena, on es troba la capital de la comarca, Igualada.

La comarca de l' Anoia és, doncs, una realitat relativament recent que, poc a poc, s'ha anat fent més present en la consciència individual i col·lectiva dels ciutadans que hi resideixen.

L'Anoia és una comarca que es troba en la transició des de l'Àrea Metropolitana de Barcelona, el Garraf i el Penedès a la Segarra i les terres de Lleida per l'oest; cap al Pre-pirineu cap al nord a través del Solsonès i Bages; i tancada a l'est per la formidable mola de Montserrat. Aquesta situació de "terra de transicions" ha marcat fortament la seva dinàmica econòmica: travessada per la Nacional II, via que només s'ha desdoblada recentment, i que ha de salvar el Túnel del Bruc; i comunicada deficientment per ferrocarril amb Barcelona via Martorell. És una comarca que queda a uns tres quarts d'hora de Barcelona en automòbil, 1 hora i 38 min. en

tren des de la Plaça Espanya; una hora i cinc amb els autocars de la companyia Hispano Igualadina, i una hora i cinquanta fins a Calaf, a l'extrem oriental de la comarca.

La població de la comarca s'ha més que triplicat des de començaments de segle, però ha crescut menys en proporció a la població total de Catalunya:

Taula 1.1.1. Evolució de la població de l'Anoia i Catalunya (1900-2008)

	Total Anoia	Variació: 1900=100	Total Catalunya	Variació: 1900=100	%Anoia/ Catalunya
1900	35.957	100	1.966.382	100,0	1,83%
1910	37.946	105,5	2.084.868	106,1	1,82%
1920	41.331	114,9	2.344.719	119,2	1,76%
1930	42.453	118,1	2.791.292	141,9	1,52%
1940	43.176	120,1	2.890.974	147,0	1,49%
1950	44.392	123,4	3.218.596	163,7	1,38%
1960	48.481	134,8	3.888.485	197,7	1,25%
1970	66.159	184,0	5.107.606	259,7	1,30%
1981	78.348	217,9	5.956.414	302,9	1,32%
1990	86.964	241,9	6.165.632	313,6	1,41%
2000	89.876	250,0	6.261.999	318,5	1,44%
2008	114.810	319,3	7.364.078	374,5	1,56%

Font: Idescat
Elaboració pròpia

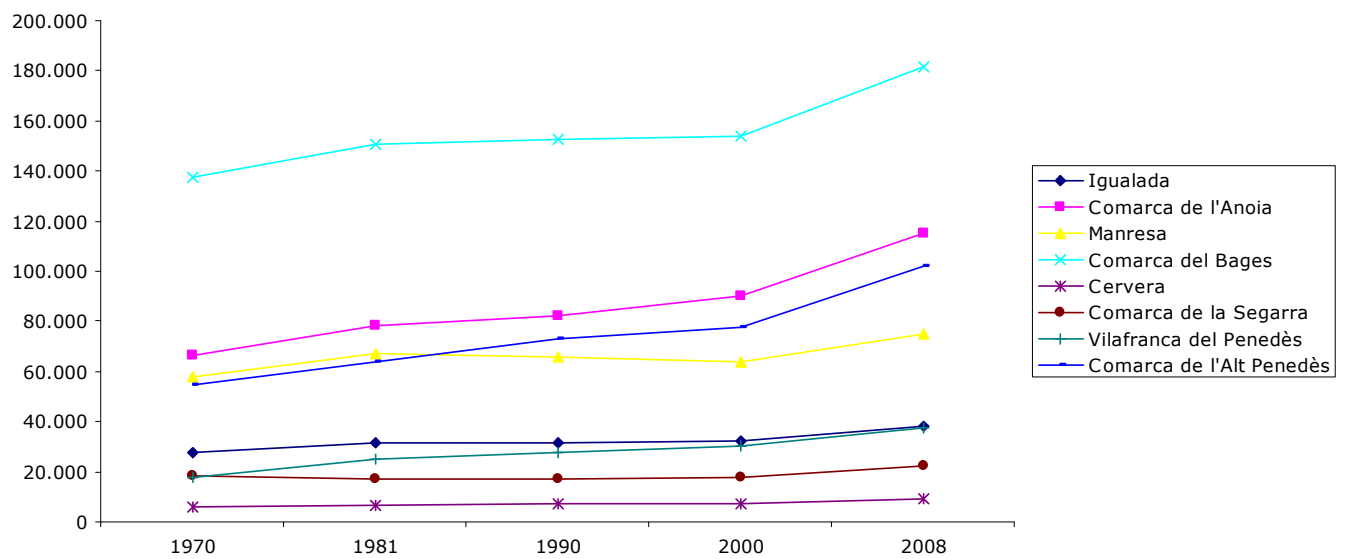
Si comparem l'Anoia amb les comarques veïnes veiem que la comarca ha crescut més que el Bages i la Segarra i una mica menys que l'Alt Penedès, que està molt més integrat en la corona metropolitana.

Taula 1.1.2. Població de l'Anoia i les comarques veïnes (1970-2008)

	1970	1981	Creix %	1990	Creix %	2000	Creix %	2008	Creix %
Igualada	27.935	31.532	12,9%	31.855	1,0%	32.516	2,1%	38.164	17,4%
Comarca de l'Anoia	66.159	78.348	18,4%	82.455	5,2%	89.876	9,0%	114.810	27,7%
Manresa	58.110	67.007	15,3%	65.818	-1,8%	63.742	-3,2%	75.053	17,7%
Comarca del Bages	137.712	150.657	9,4%	152.557	1,3%	153.776	0,8%	181.346	17,9%
Cervera	6.012	6.444	7,2%	7.153	11,0%	7.437	4,0%	9.247	24,3%
Comarca de la Segarra	18.132	17.359	-4,3%	17.308	-0,3%	18.026	4,1%	22.337	23,9%
Vilafranca del Penedès	17.608	25.029	42,1%	27.642	10,4%	30.024	8,6%	37.364	24,4%
Comarca de l'Alt Penedès	54.821	63.534	15,9%	73.196	15,2%	77.622	6,0%	101.758	31,1%
Catalunya	5.107.606	5.956.414	16,6%	6.165.632	3,5%	6.261.999	1,6%	7.364.078	17,6%

Font: Idescat
Elaboració pròpia

Gràfic 1.1.2. Població de l'Anoia i les comarques veïnes (1970-2008)

Font: Idescat
Elaboració pròpia

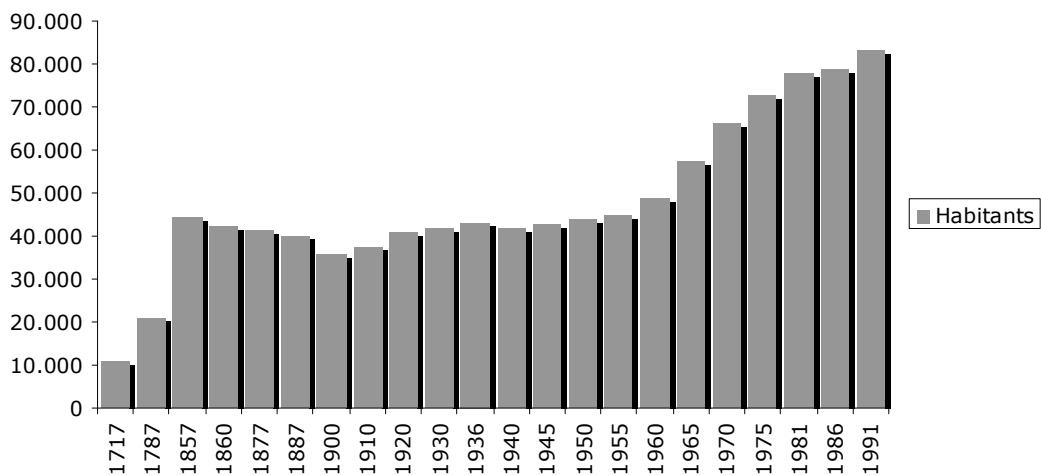
1.2. VISIÓ HISTÒRICA DE L'ECONOMIA DE LA COMARCA

1.2.1. Evolució de la Població de l'Anoia.

La població de l'Anoia va romandre força estable durant la primera meitat del segle XX. La baixa natalitat que va tenir la comarca (de forma similar que la resta de Catalunya) durant les tres primeres dècades, juntament amb la crisi econòmica dels anys vint, es va veure compensada per l'arribada d'immigrants de fora de Catalunya. Durant els anys trenta i quaranta, amb la Guerra Civil i la misèria de la postguerra, la població no va incrementar-se.

No va ser fins a finals dels anys cinquanta que l'augment de la població es va començar a materialitzar degut a l'arribada progressiva d'immigrants, per raó de l'eufòria econòmica que es vivia, etapa que durarà fins uns anys després de la crisi del petroli del 1973. Aquest fet va provocar que en vuitanta anys la població es duplicués passant de 35.957 habitants en l'any 1900 a 78.348 a principis dels anys vuitanta.

Gràfic 1.2.1.1. Evolució de la població de l'Anoia (1917-1991)

Font: Idescat
Elaboració pròpia

No obstant aquest important creixement de la població a partir dels anys seixanta a la comarca de l'Anoia, cal remarcar que, a nivell de tot el territori català, aquest augment va ser molt superior, fins a arribar a triplicar la població en el mateix període de temps. Això es va produir degut a què el moviment migratori va tenir un pes més rellevant en altres parts de Catalunya, particularment en l'àrea d'influència de Barcelona. Per aquest motiu, si es compara el pes d'habitants de l'Anoia respecte la totalitat de Catalunya es pot observar que dècada rere dècada ha anat minvant, de tal forma que en l'any 1900 la població de la comarca representa el 1,82% de tot el territori català i en el 1960 era de 1.25%. A partir d'aquesta data va començar a recuperar-se fins arribar en el 2008 a representar el 1.56% tot i no assolir els nivells relatius del segle passat.

En quant als municipis, es pot observar que Igualada ha mantingut el seu paper predominant en la comarca durant les darreres dècades. Entre les poblacions que han viscut un creixement més important cal destacar, en primer lloc, Vilanova del Camí, que durant el segle passat va passar d'estar a la vint-i-dosena posició en quan a població (64 habitants l'any 1900) a la tercera amb 12.428 persones el 2008. Aquest fet és degut a la proximitat que té Vilanova a la capital, convertint-se en les darreres dècades en un municipi que, urbanísticament, s'agrega a Igualada. Per un motiu força semblant Santa Margarida de Montbui també ha viscut un important desenvolupament de la seva població, essent la segona població que ha crescut més en el darrer segle, passant de 230 habitants en 1900 a 9.778 en el 2008.

Taula 1.2.1.1. Ordre dels municipis segons la població (1900-2008)

	Ordre dels municipis segons la població				
	1900	1930	1960	1981	2008
Igualada	1	1	1	1	1
Vilanova del Camí	22	18	7	2	3
Sta. Margarida de Montbui	19	12	5	3	4
Capellades	3	3	3	4	6
Piera	2	2	2	5	2
Calaf	5	4	4	6	8
Òdena	6	5	6	7	9
Masquefa	9	7	9	8	5
La Pobla de Claramunt	8	10	8	9	10
La Torre de Claramunt	17	13	19	10	7

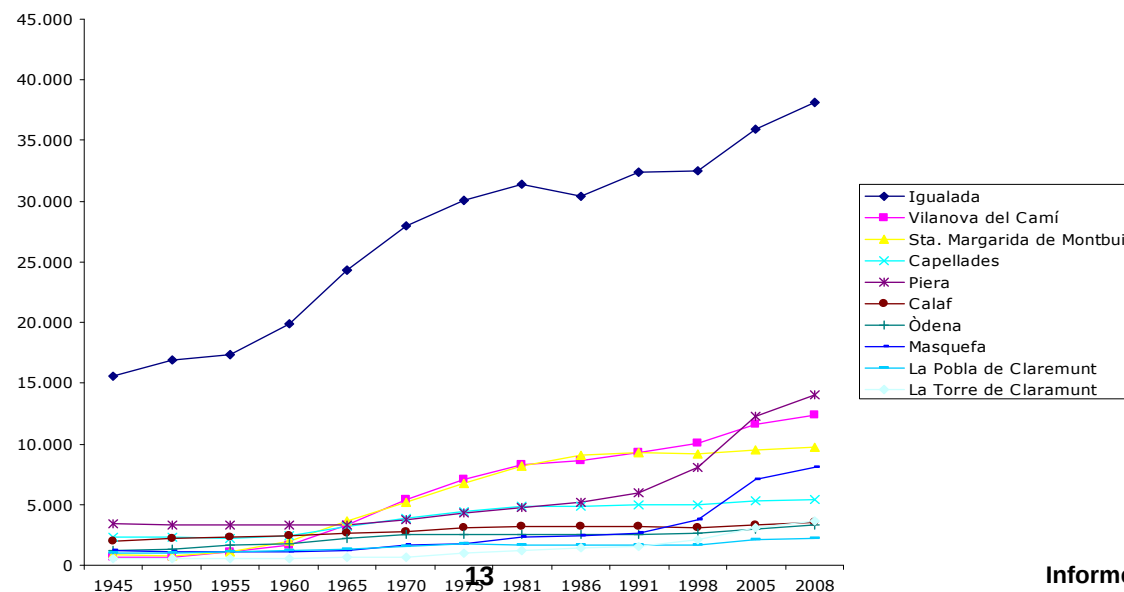
Fonts: Idescat
Elaboració pròpia

Taula 1.2.1.2. Trajectòria de les poblacions superiors a 1.500 habitants (1717-2008)

	1717	1787	1857	1860	1877	1887	1900	1910	1920	1930	1936	1940	1950	1960	1970	1981	1991	1998	2005	2008	% Var. 1990-2008
Igualada	1.630	4.925	14.000	11.896	11.879	10.201	10.442	10.575	12.512	13.885	15.490	15.603	16.945	19.866	27.941	31.451	32.422	32.526	35.933	38.164	265,49%
Vilanova del Camí	64	520	792	821	748	743	446	585	784	741	723	644	626	1.696	5.367	8.341	9.317	10.056	11.555	12.428	2686,55%
Sta. Margarida de Montbui	230	315	646	630	604	702	531	600	941	961	980	878	790	2.012	5.229	8.174	9.336	9.216	9.485	9.778	1741,43%
Capellades	487	2.247	3.066	3.075	2.783	2.763	2.629	2.582	2.512	2.275	2.306	2.276	2.306	2.453	3.910	4.882	5.027	4.974	5.302	5.458	107,61%
Piera	709	1.924	3.347	3.300	3.221	3.372	2.663	3.049	3.094	3.474	3.470	3.248	3.334	3.283	3.813	4.726	5.974	8.031	12.230	14.025	426,66%
Calaf	1.041	1.314	1.311	1.471	1.354	1.223	1.396	1.512	1.519	1.765	1.804	1.705	2.206	2.485	2.808	3.225	3.184	3.055	3.271	3.561	155,09%
Òdena	358	370	1.252	1.277	1.388	1.473	1.239	1.367	1.708	1.326	1.288	1.210	1.327	1.725	2.525	2.577	2.531	2.667	2.936	3.272	164,08%
Masquefa	240	377	1.151	1.204	1.273	1.417	959	1.138	1.134	1.232	1.168	1.335	1.160	1.084	1.605	2.274	2.651	3.764	7.070	8.029	737,23%
La Pobla de Claramunt	353	987	1.279	1.261	1.258	1.210	1.074	1.126	1.170	1.121	1.105	1.030	1.049	1.172	1.518	1.683	1.635	1.657	2.060	2.235	108,10%
La Torre de Claramunt	157	390	794	799	883	905	713	752	761	637	601	530	542	559	716	1.220	1.595	2.098	3.063	3.615	407,01%

Font: Idescat
Elaboració Pròpia

Gràfic 1.2.1.2. Trajectòria de les poblacions superiors a 1.500 habitants (1717-2008)

1.2.2. Evolució de la població activa

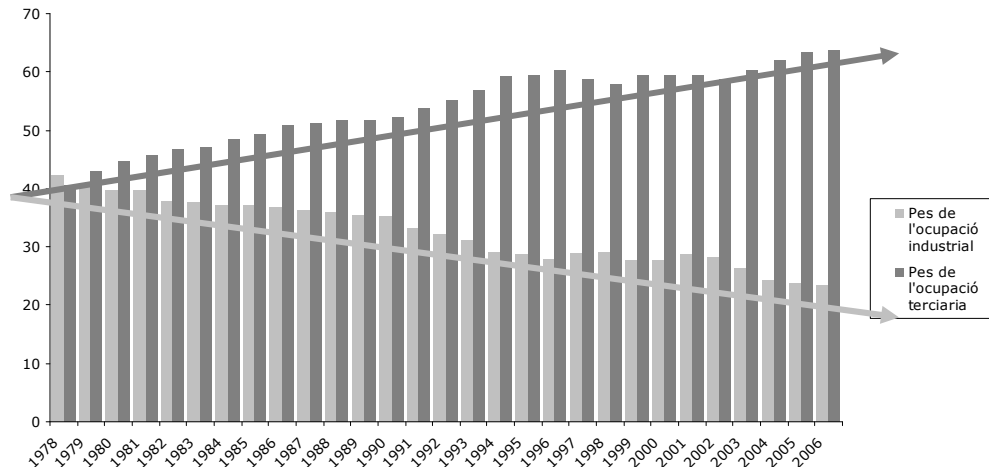
L'Anoia ha estat tradicionalment una comarca on el sector industrial ha tingut un pes molt rellevant en la seva economia. Tal com queda reflectit en la "Visió econòmica de l'Anoia" realitzada per Caixa Catalunya¹ les indústries tradicionals de la comarca han estat el tèxtil, l'adob de pells i la fabricació de paper. De totes aquestes activitats se'n tenen notícies des dels segles XII-XIV, tot i que el seu desenvolupament no es va produir fins a principis del S. XVIII.

Igualada sempre ha estat el centre de concentració de la major part de la indústria. No obstant això, altres poblacions de la comarca també han participat en l'activitat industrial aprofitant-se de la força hidràulica del riu Anoia i de la riera del Carme.

Aquest paper predominant del sector industrial ha anat perdurant al llarg dels anys. Tal i com es pot observar a la taula 1.2.2.1, l'any 1975 el sector secundari ocupava a l'Anoia més de la meitat dels treballadors de la comarca, a molta distància del següent sector més important, els serveis. Entre les poblacions que major indústria aglutinaven cal destacar la pròpia capital, Igualada, i les seves rodalies conjuntament amb Capellades.

En els darrers anys aquest predomini s'ha vist alterat. La indústria ha anat perdent força respecte el sector serveis que, poc a poc, s'ha anat convertint en el sector amb un major nombre de persones ocupades, el 52.69% del total de la població. Aquest procés de "terciarització" de l'activitat econòmica no ha estat un fenomen aïllat a l'Anoia. Molts països i regions on tradicionalment la indústria havia estat la base de l'economia han vist com els serveis han anat guanyat pes dins de la seva societat. Aquest serà un dels temes que analitzarem en profunditat en aquest informe.

Gràfic 1.2.2.1 Canvi estructural en l'ocupació de Catalunya: pèrdues en la indústria i guanys terciaris

Font: Idescat
Elaboració pròpia

Un altre sector que ha anat guanyat pes en la darrera dècada, tot i el retrocés que pateix en l'actualitat, és la construcció. La població activa d'aquesta branca de l'economia assolí l'any 1975 el 10,4% del total de treballadors de la comarca. Aquest percentatge va anar augmentant fins assolir el 14.58% el 2007.

¹ Solé i Vilanova, J, (1984), *Visió econòmica de l'Anoia. Dinàmica industrial pròpia i estabilitat Agrària*. Col·lecció Catalunya Comarcal. Caixa Catalunya

Taula 1.2.2.1. Activitat econòmica de la població per zones (1975)

	Igualada	Rodalia Igualada	Altiplà de Calaf	Zona Occidental	Zona Oriental (Piera)	Zona Sud (Capellades)	Anoia	Catalunya
Agricultura	1,4	4,1	27,6	38,5	15,8	6,9	8,0	6,7
Indústria	61,5	62,2	36,0	34,2	46,6	68,4	57,5	40,6
Construcció	6,2	16,0	10,9	9,2	18,1	7,8	10,4	10,7
Serveis	30,9	17,7	25,5	18,1	19,5	16,9	24,1	42,0

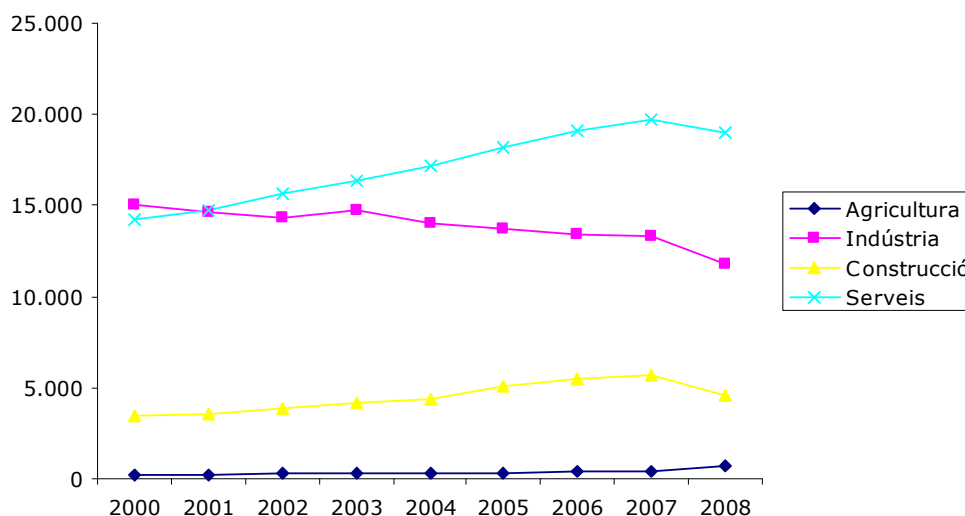
Font: Solé i Vilanova, J, (1984), Visió econòmica de l'Anoia. Dinàmica industrial pròpia i estabilitat Agrària. Col·lecció Catalunya Comarcal. Caixa Catalunya

Taula 1.2.2.2. Evolució de la població activa de l'Anoia (2000-2008)

		Agricultura	%	Indústria	%	Construcció	%	Serveis	%	No class.	%	Total
2000	Assalariats	83	0,32%	13.462	52,20%	2.177	8,44%	10.067	39,03%	1	0,00%	25.790
	Autònoms	159	2,20%	1.573	21,79%	1.272	17,62%	4.192	58,08%	22	0,30%	7.218
	Total	242	0,73%	15.035	45,55%	3.449	10,45%	14.259	43,20%	23	0,07%	33.008
2001	Assalariats	85	0,33%	13.086	50,30%	2.306	8,86%	1.0537	40,51%	0	0,00%	26.014
	Autònoms	159	2,19%	1.579	21,76%	1.290	17,77%	4.208	57,98%	22	0,30%	7.258
	Total	244	0,73%	14.665	44,08%	3.596	10,81%	14.745	44,32%	22	0,07%	33.272
2002	Assalariats	88	0,33%	12674	47,92%	2.410	9,11%	11.276	42,63%	1	0,00%	26.449
	Autònoms	175	2,30%	1.611	21,20%	1.401	18,43%	4.391	57,78%	22	0,29%	7.600
	Total	263	0,77%	14.285	41,95%	3.811	11,19%	15.667	46,01%	23	0,07%	34.049
2003	Assalariats	95	0,34%	13.116	47,45%	2.687	9,72%	11.723	42,41%	21	0,08%	27.642
	Autònoms	192	2,43%	1.572	19,93%	1.501	19,03%	4.602	58,33%	22	0,28%	7.889
	Total	287	0,81%	14.688	41,34%	4.188	11,79%	16.325	45,95%	43	0,12%	35.531
2004	Assalariats	100	0,36%	12.537	45,18%	2.757	9,93%	12.328	44,42%	29	0,10%	27.751
	Autònoms	204	2,48%	1.518	18,46%	1.654	20,11%	4.830	58,72%	19	0,23%	8.225
	Total	304	0,85%	14.055	39,07%	4.411	12,26%	17.158	47,69%	48	0,13%	35.976
2005	Assalariats	127	0,44%	12.229	42,51%	3.227	11,22%	13187	45,84%	0	0,00%	28.770
	Autònoms	222	2,60%	1.480	17,35%	1.807	21,18%	5002	58,63%	20	0,23%	8.531
	Total	349	0,94%	13.709	36,75%	5.034	13,50%	18189	48,76%	20	0,05%	37.301
2006	Assalariats	129	0,44%	11.956	40,60%	3.467	11,77%	13.894	47,18%	0	0,00%	29.446
	Autònoms	233	2,61%	1.434	16,08%	2.066	23,16%	5187	58,15%	0	0,00%	8.920
	Total	362	0,94%	13.390	34,90%	5.533	14,42%	19.081	49,73%	0	0,00%	38.366
2007	Assalariats	143	0,48%	11.963	39,83%	3.547	11,81%	14.380	47,88%	0	0,00%	30.033
	Autònoms	247	2,70%	1361	14,88%	2.165	23,67%	5.374	58,75%	0	0,00%	9.147
	Total	390	1,00%	13.324	34,01%	5.712	14,58%	19.754	50,42%	0	0,00%	39.180
2008	Assalariats	145	0,53%	10.516	38,70%	2.773	10,20%	13.739	50,56%	0	0,00%	27.173
	Autònoms	526	5,93%	1302	14,68%	1.791	20,19%	5.251	59,19%	1	0,01%	8.871
	Total	671	1,86%	11.818	32,79%	4.564	12,66%	18.990	52,69%	1	0,00%	36.044

Font: Observatori del Treball. Departament de Treball de la Generalitat de Catalunya
Elaboració Pròpia

Gràfic 1.2.2.2. Evolució de la població activa (2000-2008)

Font: Observatori del Treball. Departament de Treball de la Generalitat de Catalunya
Elaboració Pròpia

Si s'observen els canvis que s'han produït en el sector industrial en el darrer quart de segle es pot concloure que el sector tèxtil ha deixat de ser la principal branca industrial de la comarca en quan a nombre de persones ocupades, a favor de la metal·lúrgia. Una altra branca que ha guanyat pes a la comarca ha estat el del paper i arts gràfiques.

Si s'analitzen l'evolució dels coeficients d'especialització es pot veure que el 1978 tres branques industrials estaven per sobre de la totalitat de Catalunya: el tèxtil, el cuir i el calçat i finalment el paper i les arts gràfiques. En canvi, el 2008, tres branques més s'han afegit al grup: transformació de cautxú, extracció de minerals i fabricació d'altres productes minerals no metàl·lics.

Taula 1.2.2.3. Ocupació industrial a l'Anoia (1978)

	Anoia %	Catalunya %	Espanya %	Coefficient especialització Anoia/Catalunya
Tèxtil	57,2%	23,4%	14,4%	2,44
Cuir i calçat	7,1%	1,2%	0,9%	5,92
Metall i electrònica	15,0%	34,3%	32,6%	0,44
Maquinària	11,6%	17,6%	17,3%	0,66
Vehicles	0,5%	8,2%	9,4%	0,06
Mat. Electrònic	2,9%	8,5%	5,9%	0,34
Paper i Arts gràfiques	9,6%	5,8%	4,9%	1,66
Alimentació, begudes i tabac	2,8%	8,4%	14,5%	0,33
Fusta i Mobles	2,1%	5,3%	8,2%	0,40
Química	0,1%	7,9%	4,8%	0,01
Extracció minerals i materials construcció	5,6%	6,9%	12,0%	0,81
Aigua, gas, i electricitat	0,1%	0,3%	0,5%	0,33
Altres	0,4%	6,4%	7,1%	0,06
	100,0%	100,0%	100,0%	1,00

Font: Caixa Catalunya sobre cens industrial 1978
Elaboració Pròpia

Taula 1.2.2.4. Ocupació industrial a l'Anoia (2008)

	Anoia	Anoia %	Catalunya	Catalunya %	Espanya	Espanya %	Coefficient especialització Anoia/Catalunya
Tèxtil	2.889	24,3%	46.984	8,5%	135.051	5,5%	2,86
Cuir i calçat	508	4,3%	2.728	0,5%	36.469	1,5%	8,66
Metall i electrònica	3.460	29,1%	212.847	38,5%	921.124	37,7%	0,76
Producte metàl·lics	1.969	16,6%	83.259	15,1%	176.253	7,2%	1,10
Maquinària	734	6,2%	39.358	7,1%	420.053	17,2%	0,87
Vehicles	159	1,3%	49.480	9,0%	219.863	9,0%	0,15
Mat. Electrònic	598	5,0%	40.750	7,4%	104.955	4,3%	0,68
Paper i Arts gràfiques	2.022	17,0%	54.194	9,8%	198.644	8,1%	1,73
Alimentació, begudes i tabac	557	4,7%	76.867	13,9%	385.184	15,8%	0,34
Fusta i Mobles	277	2,3%	14.988	2,7%	228.267	9,3%	0,86
Química	146	1,2%	55.301	10,0%	138.253	5,7%	0,12
Extracció minerals i materials construcció	100	0,8%	3.784	0,7%	37.326	1,5%	1,23
Fab. altres productes minerals no metàl·lics	618	5,2%	20.678	3,7%	163.869	6,7%	1,39
Aigua, gas, i electricitat	68	0,6%	11.508	2,1%	80.216	3,3%	0,27
Transformació cautxú i mat. Plàstiques	1.043	8,8%	28.756	5,2%	104.067	4,3%	1,69
Altres	200	1,7%	23.925	4,3%	13.410	0,5%	0,39
	11.888	100,0%	552.560	100,0%	2.441.880	100,0%	1,00

Font: Observatori del Treball. Departament de Treball de la Generalitat de Catalunya
Elaboració pròpia

1.2.3. Evolució històrica dels principals sectors de l'economia de l'Anoia

1.2.3.1. Tèxtil

La indústria tèxtil ha estat, per la comarca, el motor de creixement durant moltes dècades.

Segons estudis realitzats per Caixa Catalunya², les primeres notícies sobre una indústria fabril drapera a Igualada daten de l'any 1283. Però no serà fins el S. XVIII quan els treballadors de la llana i els teixidors de vels de seda esdevenen importants en la comarca. A finals de segle apareixen els primers telers de cotó provocant que la indústria de la llana decaigui.

El S.XIX va ser l'època més gloriosa del cotó a la comarca de l'Anoia, convertint Igualada en la segona ciutat de Catalunya pel que fa a producció. Cal matisar que, mentre que en aquell període a Barcelona algunes fàbriques ja treballaven amb energia hidràulica mecanitzant la indústria, a l'Anoia encara es treballava amb la força manual. Aquest fet era degut per la insuficiències d'aigua fluvial i l'elevat cost del carbó que era transportat en carro des del port de Barcelona per fer anar les màquines de vapor. La solució al problema energètic no es produeix fins a finals del S.XIX, quan finalment arriba el ferrocarril a Igualada, l'any 1893, abaratint el cost del carbó i permetent mecanitzar la indústria.

Aquest retard en la mecanització provoca una forta crisi en el sector (a partir del 1850) obligant a tancar moltes empreses d'Igualada i desplaçant a moltes d'altres cap a poblacions de la comarca on podien aprofitar millor els recursos fluvials. Introduïda finalment la força mecànica, la indústria aconsegueix recuperar a principis del S.XX els nivells que havia assolit a principis del segle anterior gràcies als telers mecànics i alhora als beneficis obtinguts durant la 1a Guerra Mundial.

² Solé i Vilanova, J, (1984), *Visió econòmica de l'Anoia. Dinàmica industrial pròpia i estabilitat Agrària*. Col·lecció Catalunya Comarcal. Caixa Catalunya

Durant els anys 50 arriba a l'Anoia la crisi del cotó que s'havia iniciat dues dècades abans a la resta d'Europa, amb la conseqüent davallada dels seus teixits. L'any 1952 hi havia en funcionament 36 empreses cotoneres que donaven feina a 1.746 persones. Aquestes xifres van variar molt en les següents dècades, havent-se reduït a 15 el nombre d'empreses l'any 1983. La darrera empresa cotonera que restà en funcionament va ser l'antiga fàbrica de Cal Font.

Aquesta crisi no va arribar als nivells assolits en la davallada del segle anterior gràcies a l'aparició d'empreses centrades en el gènere de punt, esdevenint una alternativa i, conseqüentment, convertint-se en el ram més rellevant dins la indústria fabril. La indústria del gènere de punt es va iniciar a Igualada l'any 1890, però no va ser fins després de la Guerra Civil Espanyola que va desenvolupar-se plenament. En els anys successius, la indústria va iniciar un procés de concentració empresarial oferint al mercat sòlides marques.

Taula 1.2.3.1. Empreses tèxtils amb més de 100 treballadors (1977-1983-2007)

Empresa (Marca)	Localitat	Origen	Activitat	Facturació 2007	Treballadors		
					1977	1983	2007
Vives Vidal S.A.	Igualada	Local amb participació forana	Moda íntima	98.269.000	357	330	882
Industrias Valls S.A. (Punto Blanco)	Igualada	Local amb participació forana	Calceteria	30.226.834	793	663	377
Biosca Riera S.A. (Escorpion)	Igualada	Local amb filials dins i fora la comarca	Gènere de Punt	21.740.854	644	626	154
Esteve Aguilera	Igualada	Local	Gènere de Punt	12.117.376	n.d	n.d.	80
Guasch Hermanos S.L.	Capellades	Local	Mocadors i moda íntima	7.064.232	302	255	44
Carlomango	Igualada	Local	Calceteria	6.152.517	130	105	70

Font: Solé i Vilanova,J, (1984), Visió econòmica de l'Anoia. Dinàmica industrial pròpia i estabilitat Agrària. Col·lecció Catalunya Comarcal. Caixa Catalunya. Elaboració Pròpia

1.2.3.2. Cuir i Pell

Segons estudis de Caixa Catalunya³, les primeres notícies que es tenen sobre la “pelliceria i cuyrateria” daten de 1340, però no és fins el S. XIX que la indústria de l'adob de pells, concentrada bàsicament a Igualada, va viure una etapa de creixement. De forma contrària al que va succeir amb la indústria tèxtil, el sector de la pell aconseguí mantenir els seus nivells productius durant tot el segle gràcies a tres factors: en primer lloc, a les noves exportacions de l'Europa Central i Argentina; en segon lloc, a l'abundant mà d'obra provinent de la caiguda del sector tèxtil i les negatives conseqüències de la fil·lojera sobre la vinya del 1885; i en tercer lloc, al fet que Igualada va absorbir part del treball de ciutats que fins al moment havien estat tradicionalment adoberes com ara Girona, Figueres, Olot, etc.

Tot i que Igualada no disposava de gaires avantatges geogràfics per dur a terme l'activitat adobera, ja que ni la pell ni la major part de la matèria necessària procedien de l'Anoia, la indústria aconsegueix mantenir-se durant tot el S.XIX, en gran part gràcies també a una mà d'obra artesana i barata. A l'igual que va succeir amb la indústria fabril, la mecanització va arribar més tard que en altres ubicacions. Un cop implantada la nova tecnologia, durant el primer quart del S.XX, el sector adober visqué un creixement espectacular beneficiat per l'esclat de la 1a Guerra Mundial.

Els primers símptomes de la crisi es van produir arrel de la Gran Depressió del 1929 que, juntament amb l'esclat de la Guerra Civil i l'aparició del crêpe i la goma (substitut de la sola),

³ Solé i Vilanova,J, (1984), Visió econòmica de l'Anoia. Dinàmica industrial pròpia i estabilitat Agrària. Col·lecció Catalunya Comarcal. Caixa Catalunya

van fer que el nombre d'empreses anés minvant. Fins aquest moment la indústria adobera estava centrada en la fabricació de soles i no va ser fins els anys cinquanta que es va començar a diversificar en altres productes de pell com la marroquineria, la vestimenta o la pelleteria.

Taula 1.2.3.2.1. Distribució de la indústria de l'adobament per comarques (2003)

	Nre. Empreses	%	Volum ocupació %	Tipus de pell
Anoia (Igualada)	46	54,76%	27,0%	Boví
Osona (Vic)	15	17,86%	39,9%	Oví, cabrum
Vallès	13	15,48%	25,7%	Boví, oví, cabrum
Altres	10	11,90%	7,4%	Oví, cabrum

Font: Unió d'Adobadors de Catalunya (UDC)
Elaboració Pròpia

Taula 1.2.3.2.2. Desglossament per zones del cens de la Unió d'adobadors (2003)

	De 0 a 5 treballadors		De 6 a 10 treballadors		D'11 i més treballadors		TOTAL	
	Empreses	Treballadors	Empreses	Treballadors	Empreses	Treballadors	Empreses	Treballadors
Gremi d'Igualada	17	37	10	68	19	628	46	733
Gremi d'Osona	1	1	1	8	13	1.077	15	1.086
Comarca de Vallès	1		3	24	9	674	13	698
Barcelona	1	1	0	0	0	0	1	1
Resta província Barcelona	1	3	1	6	1	14	3	23
Pla de l'Estany	0	0	1	9	2	52	3	61
Resta província Girona	0	0	0	0	1	43	1	43
Província Tarragona	1	1	0	0	1	74	2	75
TOTAL CENS 2003	22	43	16	115	46	2.562	84	2.720

Font: Unió d'Adobadors de Catalunya (UDC)
Elaboració Pròpia

El 2008 el sector del cuir i el calçat ocupava 508 treballadors, un 13.38% menys respecte l'any anterior. El descens principal va ser causat per la caiguda del nombre d'afiliats en un 19.50%, mentre que la baixada del treballadors autònoms va ser inferior, un 3.84%.

Pel que fa al nombre d'empreses en la indústria adobera, a finals del 2008 n'hi havia comptabilitzades 38, quatre menys respecte l'any anterior, confirmant la tendència minvant del sector.

Taula 1.2.3.2.3. Principals empreses del Sector adober a l'Anoia

Empresa (Marca)	Activitats	Facturació 2007	Nre. Treballadors 2007
PROYECTO FONTANELLAS Y MARTI S.L. (Fontanellas y Martí)	Producció de pell per a calçat i marroquineria	35,5 milions d'€	188
CURTIDOS BADIA S.A (Curtidos Badia)	Producció de pell: napa, escumat, crispat, ante, ...	13,9 milions d'€	55
VIDAL BOSCH S.A (Vidal Bosch)	Adob de "vaqueta" i articles per a la indústria del calçat i marroquineria	13,3 milions d'€	64
CURTIDOS FARRÉS Y CIA SA.	Adob de pell pel sector de l'automoció, mobiliari, marroquineria i hípica	6,1 milions d'€	33
MIRET Y CIA S.A (Miret)	Adob vegetal de pell bovina	4,8 milions d'€	23
MIGUEL FARRÉS ROJAS S.A. (Splenda)	Adob i acabats de cuirs (marroquineria, calçat, mobiliari, esport)	3,9 milions d'€	12
COMBALIA S.A. (Combalia)	Teneria especialitzada en adobs vegetals	3,8 milions d'€	14
ARMANDO RAMON ARCAL S.L.	Comercialització, preparació, confecció de pell	3,5 milions d'€	13
MORERA PELL S.L.	Confecció i comercialització d'articles de pell	3,3 milions d'€	18

Font: SABI (Esade)
Elaboració Pròpia

1.2.3.3. Metall

A mesura que la mecanització es va anar implantant en les indústries del teixit, adobs i paper durant els primers anys del S.XX, van començar a aparèixer petits empreses i tallers mecànics que tenien com a objectiu reparar o realitzar les pròpies màquines.

Fins a meitat d'aquest segle la indústria metal·lúrgica es considerava com una activitat complementària a altres indústries. A partir d'aquest moment, l'empresa Verdés que havia fabricat fins el moment maquinària per adobar es converteix en l'empresa líder del seu sector en la comarca fabricant maquinària per la preparació de ceràmiques.

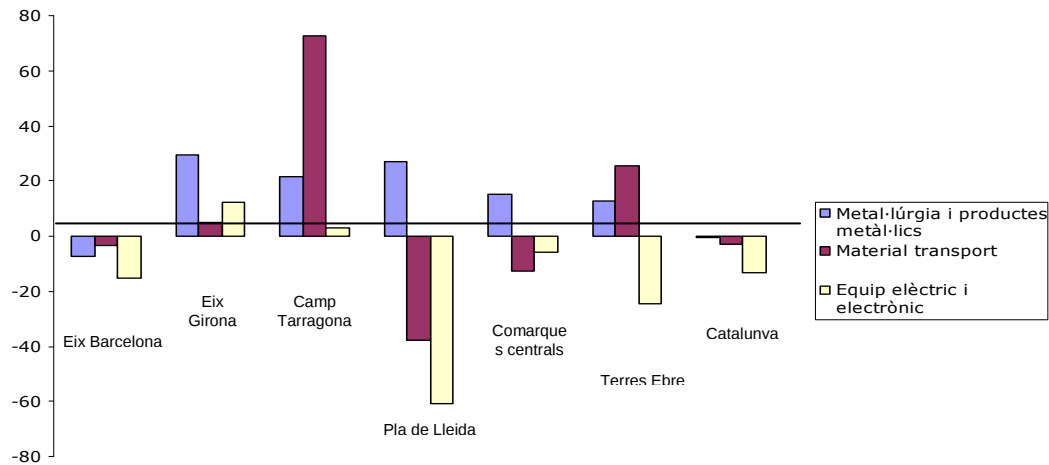
Taula 1.2.3.3.1. Evolució d'empreses en el sector metal·lúrgic a l'Anoia (1978-2008)

	Empreses		Treballadors			
	1978	2008	1978	%	2008	%
Metal·lúrgia i fabricació productes metàl·lics	65	118	999	43,02%	1969	56,91%
Construcció maquinària i equips mecànics	23	48	794	34,19%	734	21,21%
Materials i equips elèctrics, electrònics i òptics	10	16	443	19,08%	598	17,28%
Fabricació material de transport	2	9	86	3,70%	159	4,60%
TOTAL	100	191	2.322	100,00%	3.460	100,00%

Font: Observatori del Treball. Departament de Treball de la Generalitat de Catalunya

El sector del metall, que engloba la metal·lúrgia, equips elèctrics i material de transport, juntament amb el sector tèxtil, han estat les branques industrials que més han contribuït al procés de desindustrialització dels darrers anys a Catalunya. En el cas de la comarca de l'Anoia, la indústria del metall no ha patit aquest retrocés tan accentuat com ha succeït en comarques del Pla de Lleida o l'Eix de Barcelona. Per aquest motiu el coeficient d'especialització de tota la indústria del metall ha augmentat en els darrers anys passant del 0,44 en l'any 1978 al 0,76 en el 2008.

Gràfic 1.2.3.3.1. Contribució al canvi d'estructura econòmica per eixos comarcals. Pèrdues i guanys d'afiliacions (2000-2005)

Font: "Deslocalización, globalización y pérdidas de la industria en las comarcas catalanas" Caixa Catalunya
Elaboració pròpia

1.2.3.4. Construcció

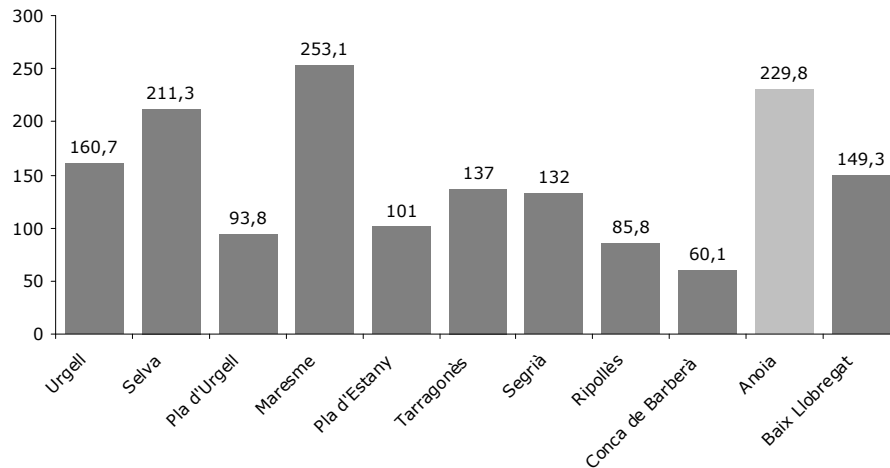
Durant el S. XX no es comença a construir en massa fins a mitjans dels anys seixanta, època en que es construeix els barris de Set Camins, la zona Alta del Poble Sec i les Flors a Igualada, el barri de Sant Maure a Santa Margarida de Montbui i barris nous de Vilanova del Camí. També cal mencionar la construcció d'urbanitzacions de segona residència en localitats com ara Piera, Masquefa, Hostalets de Pierola i la Torre de Claramunt.

Aquesta etapa de creixement va durar al voltant de deu anys, fins que a finals dels anys setanta s'inicia una crisi (generalitzada a tot Catalunya) en el sector de la construcció. Per la comarca de l'Anoia aquesta crisi es va veure traduïda en un descens del nombre d'habitatges i naus construïdes. Un fet a remarcar és que durant l'etapa de més eufòria la major part del les empreses no va saber especialitzar-se ni van apostar per la inversió en maquinària provocant que, en els moments de crisi, no estiguessin preparades per assumir altres reptes com ara l'obra pública.

En la dècada dels vuitanta el sector va iniciar una etapa de recuperació que es va veure consolidada a finals dels anys noranta. En els darrers anys la construcció s'havia caracteritzat per una evolució molt positiva tant a nivell comarcal com estatal. Aquest fet quedava reflectit amb el constant augment del nombre de persones ocupades en els sectors, així com en el creixent nombre d'habitatges construïts en la darrera dècada. Durant aquesta etapa la comarca de l'Anoia ha vist com la seva dependència al sector de la construcció ha anat augmentant (tal i com es pot observar en el gràfic 1.2.3.4). Dins de les comarques on la construcció representa entre un 10 i 15% del total dels assalariats, l'Anoia és de les que ha patit una major crescuda del seu nivell de dependència en els darrers anys⁴.

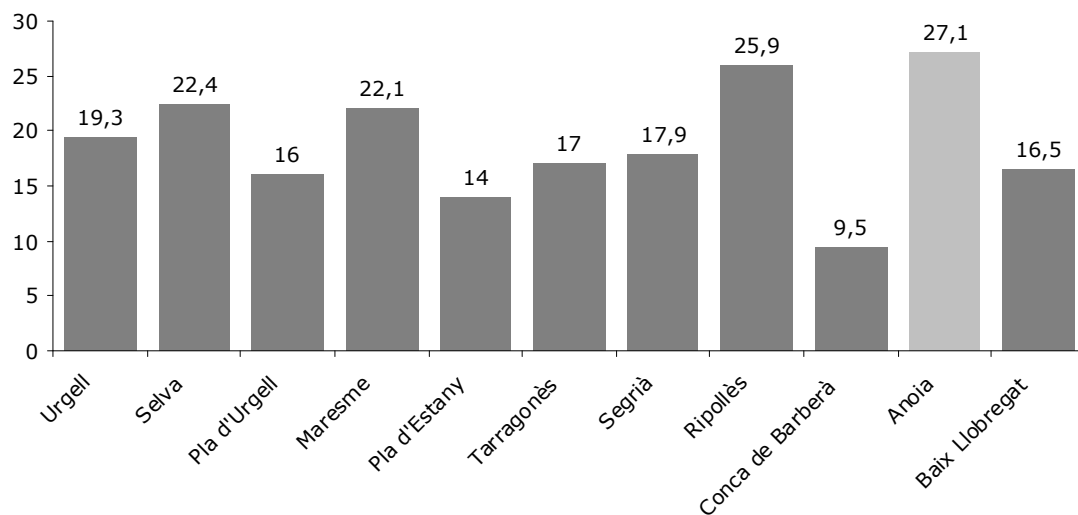
⁴ "La afiliación en la construcción en las comarcas catalanas" Caixa Catalunya

Gràfic 1.2.3.4.1. Augment de la dependència de la construcció en les comarques amb pesos d'ocupació en construcció entre el 10% i el 15% del total. 2007 (Creixement acumulat en %)

Font: "La afiliación en la construcción en las comarcas catalanas" Caixa Catalunya
Elaboració pròpia

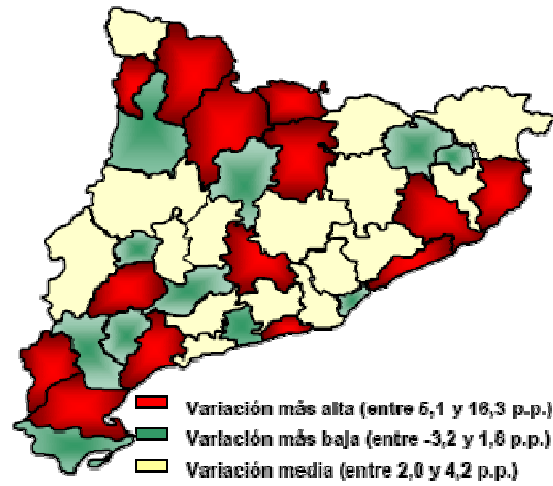
Gràfic 1.2.3.4.2. Aportació de l'afiliació al règim general de la construcció al creixement agregat de l'afiliació total (en % del creixement total)

Font: "La afiliación en la construcción en las comarcas catalanas" Caixa Catalunya
Elaboració pròpia

Una altra dada que mostra com en la darrera dècada la construcció a l'Anoia ha guanyat pes és que l'Anoia es situa entre les comarques amb una variació més elevada en el pes dels afiliats en el sector entre els anys 1995 i 2007.

Gràfic 1.2.3.4.3. Variació del pes dels afiliats en la construcció entre 1995 i 2007. (En punts percentuals)

Font: Caixa Catalunya a partir de les dades del Departament de Treball

Capítol 2

Anàlisi de l'ocupació a l'Anoia

2.1. SECTOR PRIMARI

D'acord amb les dades de Caixa Catalunya⁵ relatives a l'any 2007, el sector primari aportava el 2% del PIB total de la comarca de l'Anoia, essent la producció del vi i els seus subproductes la de major pes (un 33.5%), seguida del cultiu de cereals (20.3%) i el porcí (16.6%).

Durant l'any 2008 l'ocupació del sector va seguir la seva tendència ascendent amb un total de 671 persones ocupades, de les quals 145 eren assalariades i 526 autònomes, un 1.39% i 112.95% més que el 2007 respectivament.

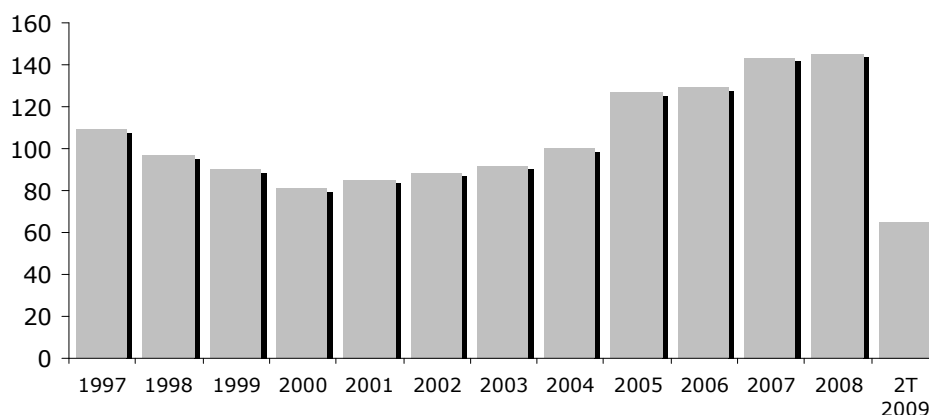
Tot i la marxa positiva de l'ocupació en el sector primari en la comarca cal destacar l'evolució negativa que ha tingut en el conjunt de Catalunya, on el PIB va caure un 1.3%, confirmant la tendència de decreixement que es va iniciar l'any anterior.

Durant el primer semestre del 2009, la tendència ascendent s'ha capgirat. Per primer cop en els darrers 9 anys el nombre total d'ocupats en el sector primari s'ha reduït. En concret a finals de juny el nombre de treballadors ascendia a 549, un 18.18% menys que a finals de l'any passat. Els ocupats que han patit un major descens han estat els assalariats, amb una caiguda del 55.17% en els darrers 6 mesos. A nivell de tot el territori català el descens ha estat d'un 9.02%.

Taula 2.1.1. Ocupació en el sector agrícola. Anoia (1997 – 2n Trimestre 2009)

	1997	1998	1999	2000	2001	2002	2003	2004	2005	2006	2007	2008	2T 2009	Dif. 08 vs. 07
Ocupació assalariada	109	97	90	81	85	88	92	100	127	129	143	145	65	1.39%
Ocupació autònoma	-	-	-	-	-	-	193	204	222	233	247	526	484	129.55%

Gràfic 2.1.1. Ocupació assalariada en el règim general agrícola

Font: Observatori del Treball. Departament de Treball de la Generalitat de Catalunya
Elaboració: Pròpia

⁵ Anuari Econòmic Comarcal 2008. Caixa Catalunya

2.2. SECTOR INDUSTRIAL

El sector industrial aporta el 38.39% del PIB de l'economia de l'Anoia segons les darreres dades de Caixa Catalunya⁶, tenint un pes relatiu més important que a la resta de Catalunya, on el sector industrial suposa un 24.50% del total del PIB.

Dins el sector secundari destaquen, per la seva rellevància, el sector del tèxtil, el cuir i el calçat conjuntament amb el del paper i les arts gràfiques, amb una aportació del 28.4% i del 19.3% del PIB respectivament.

A les acaballes del 2008 el nombre de persones ocupades a la indústria ascendia a 11.818 persones, un 11.3% menys respecte el 2007, de les quals 10.516 eren treballadors assalariats i 1.302 autònoms. Es confirma la tendència descendent del nombre de persones ocupades al sector, sent el quart any consecutiu de caiguda.

Com ha anat succeint en anys anteriors, aquest descens ha estat influït en gran part pel retrocés de l'ocupació de la branca amb major pes dins del sector secundari: el tèxtil, confecció i pel·leteria amb un 15.93%. Paral·lelament, el sector amb un major descens de l'ocupació ha estat la indústria de la fusta i el suro, amb una baixada del 24.27%, trencant la tendència positiva dels darrers 5 anys.

Cal destacar, en aquest sentit, que l'única branca que ha incrementat la seva ocupació ha estat la indústria química, amb un augment del 1.5% dels seus assalariats.

Durant el primer semestre del 2009 s'ha mantingut la tendència descendent del nombre d'ocupats en el sector industrial. En sis mesos s'ha produït una baixada del 8.58% del nombre de treballadors i, a finals de juny, el sector comptava amb 9.601 ocupats assalariats i 1.203 autònoms. Degut al canvi en la classificació d'activitats econòmiques produït en el darrer any, no podem saber amb exactitud quines branques industrials han estat les que han patit una major davallada. Pel que fa al nombre d'empreses que cotitzaven en el sector, la caiguda respecte el 2008 ha estat del 8.86%

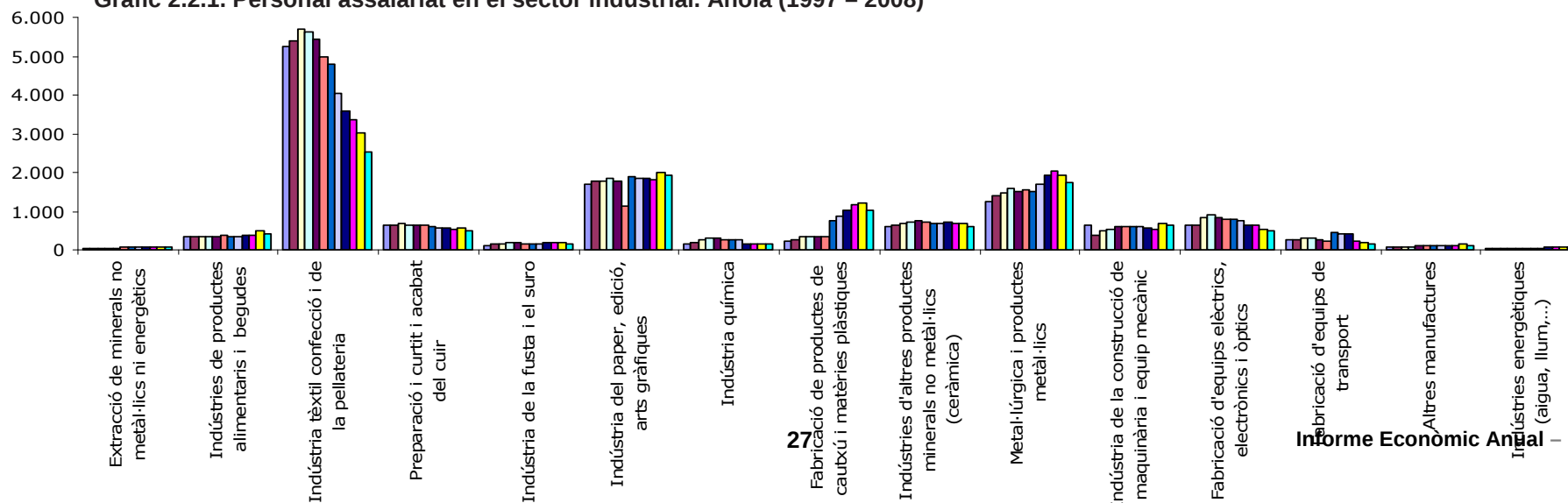
⁶ *Anuari Econòmic Comarcal 2008*. Caixa Catalunya

Taula 2.2.1. Personal assalariat en el sector industrial. Anoia (1997 – 2008)

Sectors industrials	1997	1998	1999	2000	2001	2002	2003	2004	2005	2006	2007	2008	% variació 2008/07
Extracció de minerals no metàl·lics ni energètics	36	36	26	26	27	66	82	90	77	73	94	87	-7,45%
Indústries de productes alimentaris i begudes	349	354	346	343	356	359	352	354	362	368	473	402	-15,01%
Indústria tèxtil confecció i de la pellateria	5.231	5.414	5.705	5.637	5.416	4.968	4.806	4.027	3.584	3.340	3.019	2.538	-15,93%
Preparació i curtint i acabat del cuir	634	660	673	653	634	627	605	576	577	533	576	482	-16,32%
Indústria de la fusta i el suro	124	145	158	171	174	161	166	168	176	177	206	156	-24,27%
Indústria del paper, edició, arts gràfiques	1.703	1.782	1.788	1.832	1.764	1.118	1.869	1.848	1.833	1.800	2.012	1.927	-4,22%
Indústria química	159	204	263	303	293	256	271	270	159	161	133	135	1,50%
Fabricació de productes de cautxú i matèries plàstiques	229	280	327	357	334	341	737	863	1.035	1.188	1.214	1.028	-15,32%
Indústries d'altres productes minerals no metàl·lics (ceràmica)	593	655	670	705	750	717	693	695	719	695	696	585	-15,95%
Metal·lúrgica i productes metàl·lics	1.236	1.393	1.477	1.571	1.528	1.563	1.510	1.713	1.907	2.022	1.935	1.723	-10,96%
Indústria de la construcció de maquinària i equip mecànic	660	375	503	514	587	600	603	597	560	530	672	635	-5,51%
Fabricació d'equips elèctrics, electrònics i òptics	636	658	834	894	823	781	799	745	643	642	537	476	-11,36%
Fabricació d'equips de transport	248	260	288	289	252	224	452	419	415	228	173	148	-14,45%
Altres manufactures	79	83	80	93	99	100	120	118	123	127	160	132	-17,50%
Indústries energètiques (aigua, llum,...)	52	54	48	50	49	49	51	54	59	72	63	62	-1,59%
TOTAL PERSONAL ASSALARIAT SECTOR INDUSTRIAL	11.969	12.353	13.186	13.438	13.086	11.930	13.116	12.537	12.229	11.956	11.963	10.516	-12,10%
COMPTES DE COTITZACIÓ PATRONAL SECTOR INDUSTRIAL	945	974	965	939	921	884	850	814	791	768	752	711	-5,45%

Font: Observatori del Treball. Departament de Treball de la Generalitat de Catalunya
Classificació: CCAE'93 (Codi Català d'Activitats Econòmiques)
Elaboració: Pròpia

Gràfic 2.2.1. Personal assalariat en el sector industrial. Anoia (1997 – 2008)

2.3. SECTOR DE LA CONSTRUCCIÓ

El sector de la construcció ha estat durant molt anys un generador d'ocupació i riquesa per la comarca de l'Anoia. Les darreres dades de Caixa Catalunya⁷ del 2007 indicaven que la construcció representava el 12.35% del PIB de l'Anoia, un percentatge superior al que representa el sector per tot Catalunya, d'un 8.58%.

L'evolució positiva que va viure el sector, tan a nivell comarcal com estatal, es va veure reflectida amb pujades continuades del nombre d'empreses i de persones contractades en el sector, així com amb un creixement desmesurat del nombre d'habitatges construïts en la darrera dècada. Aquesta tendència expansiva es va capgirar a finals del 2007, moment en què el mercat de la construcció va començar a viure una etapa de reajustament dràstic i les dades positives abans mencionades van començar a desaparèixer. Aquest fet queda reflectit en la caiguda accelerada del nombre de persones ocupades, passant de 5.712 en l'any 2007 a 4.564 en el 2008, un 20.09% menys respecte l'any anterior. Concretament el 2008, el sector comptava amb 2.773 treballadors assalariats i 1.791 autònoms. Alhora, el nombre d'empreses que actuaven en la construcció va passar de 705 en el 2007 a 556 a finals de 2008, un descens del 21.31%.

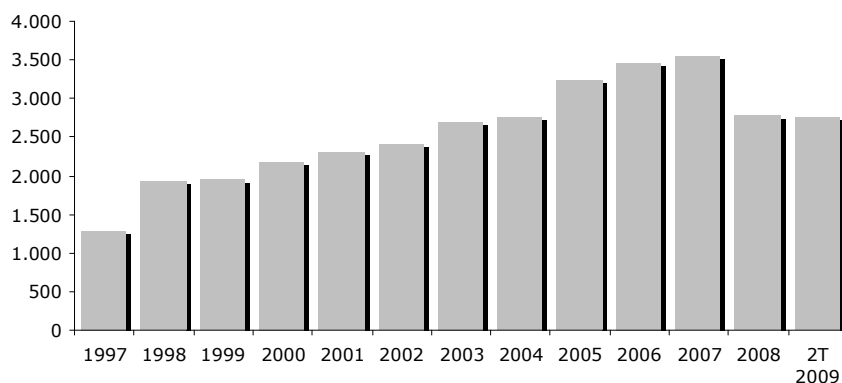
Comparant aquestes dades amb les obtingudes en el conjunt Catalunya es pot observar que el retrocés que pateix el sector és equivalent al que està vivint la resta de Catalunya on, durant el 2008, el nivell d'ocupació va decreixer un 19.86% respecte l'any anterior.

Taula 2.3. Ocupació assalariada i empreses en el sector de la construcció. Anoia (1997 – 2n Trimestre del 2009)

	1997	1998	1999	2000	2001	2002	2003	2004	2005	2006	2007	2008	2T 2009	% variació 2008/07
Ocupació assalariada	1.285	1.936	1.941	2.177	2.306	2.410	2.687	2.757	3.227	3.467	3.547	2.773	2.750	-21,82%
Nombre d'empreses (comptes de cotització patronal)	350	395	420	435	461	475	520	555	621	674	705	556	550	-21,13%

Font: Observatori del Treball. Departament de Treball de la Generalitat de Catalunya
Classificació: CCAE'93 (Codi Català d'Activitats Econòmiques)
Elaboració: Pròpia

Gràfic 2.3. Ocupació assalariada en els sectors de la construcció. Anoia (1997 – 2n Trimestre 2009)

⁷ Anuari Econòmic Comarcal 2008. Caixa Catalunya

El retrocés de l'activitat constructiva en edificació residencial durant el 2008 també és un signe evident del moment de crisi actual que està vivint el sector. Per una banda, hi ha un clar descens del nombre d'habitatges acabats passant de 1.902 en el 2007 a 1.584 el 2008, és a dir, un 16.72% de decreixement. Aquesta caiguda s'accentua encara molt més quan parlem d'habitatges iniciats, ja que durant el 2008 només van ascendir a 295, un 85.49% menys respecte l'any anterior.

Si es comparen aquestes dades amb l'experimentat en la resta de Catalunya podem veure que la tendència és similar en tots els casos.

En el primer semestre del 2009 el sector de la construcció va seguir amb l'evolució negativa iniciada en el 2008, tot i que sembla que la reducció de l'ocupació tendeix a estabilitzar-se. En concret, a finals de juny, la construcció donava feina a 4.429 persones, un 2.9 % menys respecte el 2008. El descens més important s'ha produït entre els autònoms, que han passat de 1.791 ocupats a finals de l'any passat a 1.679 a juny, una caiguda del 6.25%.

Taula 2.3.1. Nombre d'habitatges iniciats i acabats a l'Anoia, altres comarques i Catalunya

	Habitatges Iniciats							Habitatges Acabats						
	2003	2004	2005	2006	2007	2008	% Variació 2008/07	2003	2004	2005	2006	2007	2008	% Variació 2008/07
Anoia	1.597	1.852	2.564	2.930	2.033	295	-85,49%	1.103	1.123	1.435	1.560	1.902	1.584	-16,72%
Alt Penedès	1.706	2.155	3.249	2.469	2.073	453	-78,15%	1.221	1.180	1.210	1.712	2.326	1.696	-27,09%
Bages	2.987	3.018	3.697	6.370	3.396	922	-72,85%	1.573	1.668	2.557	2.616	2.958	2.647	-10,51%
Garraf	2.303	2.277	2.395	3.027	2.179	727	-66,64%	2.172	2.096	1.783	1.688	1.937	1.560	-19,46%
CATALUNYA	88.649	96.481	107.834	127.117	85.515	27.569	-67,76%	68.798	71.101	74.706	77.309	79.580	71.007	-10,77%

Font: Departament de Medi Ambient i Habitatge. Generalitat De Catalunya.
Elaboració: Pròpia

2.4. SECTOR DE SERVEIS

El sector serveis representava el 2007 el 47.26% del PIB de l'Anoia, segons dades de Caixa Catalunya, pes que continua sent inferior al 65.37% que representa a nivell de tot Catalunya.

El 2008 el sector ocupava un total de 18.990 persones, un 6.01% menys respecte l'any anterior, de les quals 13.739 eren treballadors assalariats i 5.251 autònoms. Hi ha un canvi de tendència respecte els anys anteriors, on el sector havia anat creixent en nombre de persones ocupades. La tendència negativa també es veu a la resta del territori català, on el nombre total d'ocupats va caure un 1,75%.

Per primer cop en molts anys s'ha produït un descens en la majoria de les branques, destacant la baixada en les activitats immobiliàries i lloguers amb un descens del 15.94%. La mediació financera ha estat el subsector amb major pujada, un 10.39%, tot i que en termes absoluts només ha representat 8 llocs de treball. La branca amb major pes continua sent la del comerç i reparacions, tot i la caiguda que ha anat patint en els darrers 2 anys.

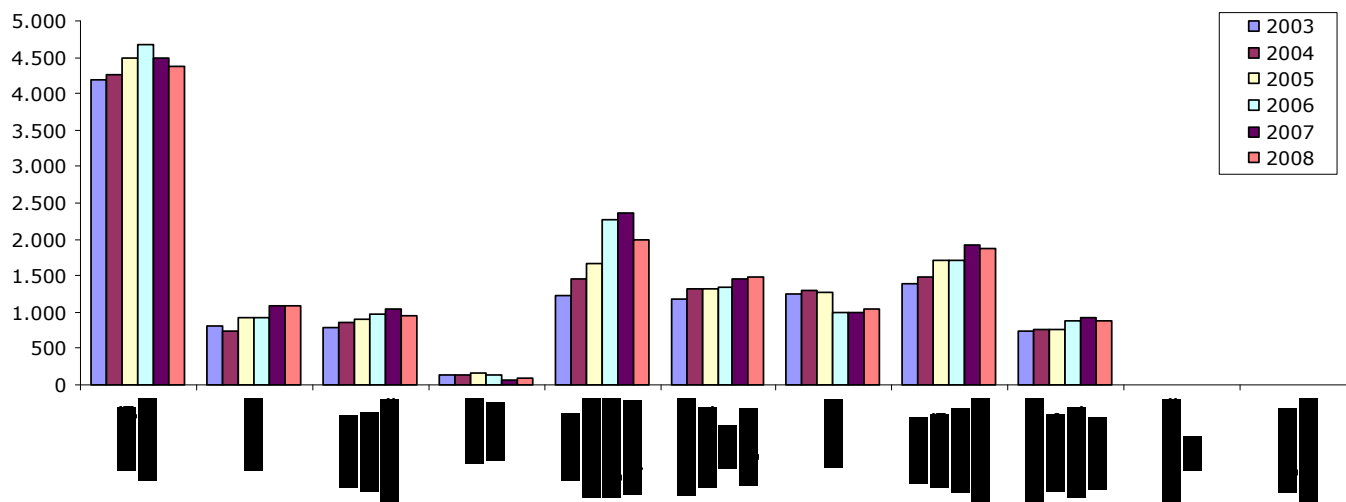
Tot i ser el sector amb major pes dins l'economia de la comarca, ocupant el 52.58% del total dels treballadors, cal destacar que continua estant molt per sota del pes que representa el sector per la resta del territori català (71.72%).

D'altra banda, el nombre d'empreses ocupadores (comptes de cotització patronal) també va caure un 1.42% trencant la tendència positiva dels darrers anys.

Taula 2.4.1. Personal assalariat en el sector de serveis. Anoia (2003 – 2008)

	2003	2004	2005	2006	2007	2008	% Variació 2008/07
Comerç i reparacions	4.186	4.265	4.482	4.674	4.491	4.375	-2,58%
Hostaleria	808	751	916	918	1.089	1.077	-1,10%
Transport, magatzem i comunicacions	780	847	914	963	1.051	953	-9,32%
Mediació financera	135	140	152	131	77	85	10,39%
Activitats immobiliàries i lloguers ; serv. empresarials	1.226	1.460	1.669	2.263	2.359	1.983	-15,94%
Administració pública seg. social obligatòria	1.189	1.318	1.321	1.346	1.469	1.480	0,75%
Educació	1.259	1.307	1.262	990	1.005	1.032	2,69%
Activitats sanitàries i veterinàries, serveis socials	1.388	1.473	1.708	1.719	1.913	1.865	-2,51%
Altres activitats socials i de serveis; serv. personals	750	763	759	886	922	885	-4,01%
Activitats de les llars	2	4	4	4	4	4	0,00%
Organismes extraterritorials	0	0	0	0	0	0	0,00%
Total personal assalariat sector de serveis	11.723	12.328	13.187	13.894	14.380	13.739	-4,46%
Comptes de cotització patronal sectors de serveis	2.107	2.130	2.261	2.337	2.401	2.367	-1,42%

Gràfic 2.4.1. Personal assalariat en els sectors de serveis. Anoia (2003 - 2008)

Font: Observatori del Treball. Departament de Treball de la Generalitat de Catalunya
Classificació: CCAE'93 (Codi Català d'Activitats Econòmiques)
Elaboració: Pròpia

En el primer semestre del 2009 s'ha produït un lleuger descens dels nombre d'ocupats en el sector terciari. A finals de juny, hi havia 18.535 persones treballant en serveis, un 2.4% menys que sis mesos enrere, de les quals 13.378 eren assalariats i 5.157 autònoms.

A l'haver materialitzat aquest any el canvi de la classificació de les activitats econòmiques és difícil poder realitzar un anàlisi comparatiu de les diferents activitats terciàries.

Per la seva banda, el nombre d'empreses de serveis ocupadores també va registrar una disminució similar, un 3.7%.

A nivell de Catalunya el sector serveis també ha viscut un retrocés en quant a ocupació en els primers sis mesos de l'any, amb una caiguda del 1.8%.

Taula 2.4.2. Nombre d'Afiliats a la Seguretat Social de l'Anoia (2n Trimestre 2009)

	Assalariats	Autònoms	Nre. Empreses
Comerç a l'engròs	4.010	1.923	874
Transport i emmagatzematge	849	535	160
Hostaleria	1.035	670	275
Informació i comunicacions	228	131	36
Activitats financeres	91	111	34
Activitats immobiliàries	117	46	74
Activitats professionals i tècniques	759	406	190
Activitats administratives i auxiliars	1.291	250	113
Adm. pública, Defensa i SS obligatòria	1.565	0	137
Educació	987	110	91
Activitats sanitàries i serveis socials	1.782	135	70
Activitats artístiques i d'entreteniment	232	161	59
Altres serveis	428	679	163
Activitats de les llars	4	0	3
Organismes extraterritorials	0	0	0
Total	13.378	5.157	2.279

Font: Observatori del Treball. Departament de Treball de la Generalitat de Catalunya

Classificació: CCAE'09 (Codi Català d'Activitats Econòmiques)
Elaboració: Pròpia

2.5. EVOLUCIÓ DEL VOLUM D'OCUPACIÓ TOTAL DE L'ANOIA

En els darrers anys la comarca de l'Anoia ha viscut un etapa de creixement sostingut pel que fa a la creació de llocs de treball. Tot i haver-hi anys de menys acceleració, el nombre d'ocupats ha anat en augment any rere any.

Si fem una visió històrica de l'evolució de l'ocupació a la comarca de l'Anoia podem veure que les pujades més pronunciades en la darrera dècada es van produir durant el 1998 i 1999 amb increments del 5.47% i 7.06% respectivament, seguit del 2003 amb un augment del 4.28%, mentre que la resta d'anys les pujades van ser més moderades.

El 2008, aquesta tendència positiva ha patit un canvi, reflectit en el retrocés de l'ocupació. En concret, la comarca ha passat de tenir 39.178 llocs de treball el 2007 a tenir-ne 36.432 el 2008, una baixada del 7.01%. Aquesta caiguda és produïda bàsicament pel retrocés en l'ocupació de treballadors assalariats, on s'han perdut 2.858 llocs de treball, trencant la dinàmica positiva dels darrers anys. Pel que fa al nombre d'ocupats autònoms, es pot parlar d'un lleuger ascens creant 112 llocs de treball nous, un 1.22% més respecte l'any anterior.

Analitzant el nivell d'ocupació per sectors podem veure que l'única branca que ha estat capaç de generar llocs de treball ha estat l'agrícola, amb un increment del 1.40% en treballadors assalariats i 112.96% en autònoms, seguint amb la seva tendència ascendent d'anys anteriors, tot i que en termes absoluts només representi 279 llocs nous de treball. La resta de sectors s'han vist afectats pel retrocés en l'ocupació, sent el sector de la construcció el que ha sortit més mal parat amb una caiguda del 21.82% en ocupació assalariada i un 17.17% en autònoma. Cal destacar, alhora, la considerable davallada de l'ocupació assalariada en el sector industrial, amb una destrucció de 1.445 llocs de treball.

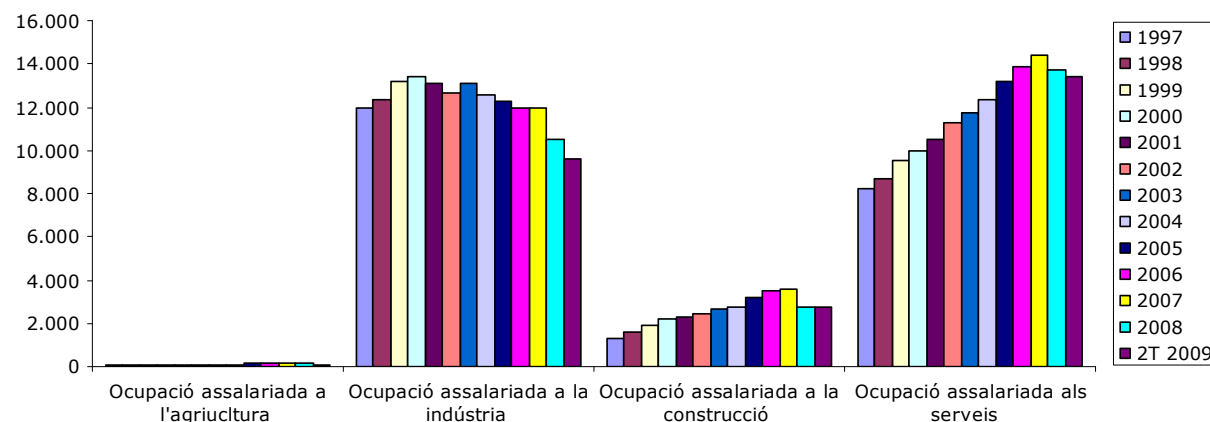
Pel que fa al segon trimestre del 2009 es mantenen les tendències decreixents en tots els sectors que durant l'any anterior havien patit un retrocés. Fins i tot el sector agrari que havia estat l'únic en augmentar el nombre d'ocupats també ha viscut una caiguda (-55.17%) en aquest sis primers mesos de l'any.

Taula 2.5.1. Ocupació assalariada i en règim d'autònom. Anoia (1997 – 2n Trimestre 2009)

	1997	1998	1999	2000	2001	2002	2003	2004	2005	2006	2007	2008	2T 2009	% Variació 2008/07	% Variació 2T09/08
Ocupació assalariada a l'agricultura	109	97	90	81	85	88	92	100	127	129	143	145	65	1,40%	-55,17%
Ocupació assalariada a la indústria	11.969	12.353	13.186	13.438	13.086	12.674	13.116	12.537	12.229	11.956	11.961	10.516	9.601	-12,08%	-8,70%
Ocupació assalariada a la construcció	1.285	1.636	1.941	2.177	2.306	2.410	2.687	2.757	3.227	3.467	3.547	2.773	2.750	-21,82%	-0,82%
Ocupació assalariada als serveis	8.210	8.710	9.538	10.016	10.537	11.277	11.723	12.328	13.187	13.894	14.380	13.739	13.378	-4,46%	-2,62%
Total ocupació assalariada	21.573	22.796	24.755	25.712	26.014	26.449	27.618	27.722	28.770	29.446	30.031	27.173	25.794	-9,52%	-5,07%
Ocupació autònoma a l'agricultura	-	-	-	-	-	-	192	204	222	233	247	526	484	112,96%	-7,98%
Ocupació autònoma a la indústria	-	-	-	-	-	-	1.572	1.518	1.480	1.413	1.361	1.302	1.203	-4,34%	-7,60%
Ocupació autònoma a la construcció	-	-	-	-	-	-	1.501	1.654	1.807	2.066	2.165	1.791	1.679	-17,27%	-6,25%
Ocupació autònoma als serveis	-	-	-	-	-	-	4.602	4.830	5.022	5.187	5.374	5.251	5.157	-2,29%	-1,79%
No classificats	-	-	-	-	-	-	22	19	0	0	-	1	0	0,00%	0,00%
Total ocupació autònoma	6.621	6.942	7.085	7.218	7.258	7.600	7.889	8.225	8.531	8.650	9.147	9.259	8.523	1,22%	-7,94%
TOTAL OCUPACIÓ ANOIA	28.194	29.738	31.840	32.930	33.272	34.049	35.507	35.947	37.301	38.096	39.178	36.432	34.317	-7,01%	-5,80%

Font: Observatori del Treball. Departament de Treball de la Generalitat de Catalunya
Classificació: CCAE'93 (Codi Català d'Activitats Econòmiques)
Elaboració: Pròpia

Gràfic 2.5.1. Ocupació assalariada. Anoia (1997- 2n Trimestre del 2009)

2.6. MODALITATS DE CONTRACTE

El 2008 es va confirmar el canvi de tendència iniciat l'any anterior respecte al volum contractual de la comarca de l'Anoia. La davallada del nombre de contractes es va accentuar passant de 31.854 contractes el 2007 a 27.279 el 2008, una caiguda del 14.36%.

Si es comparen aquestes dades amb les de la resta de Catalunya es pot observar que, tot i haver-hi un clar descens en el nombre de contractacions, aquest és inferior al de l'Anoia. En el 2008 es van efectuar 2.521.892 contractes en tot el territori català, un 11.84% menys que l'any anterior.

Pel que fa a l'evolució contractual per tipologia utilitzada, podem veure que, en el cas de l'Anoia, els contractes indefinits van ascendir 4.537 i els temporals 22.742, un 13.51% i 14.53% menys respectivament que l'any anterior. Paral·lelament, en el conjunt català la caiguda dels contractes indefinits va ser d'un 12.32% i la dels temporals un 11.75%. Aquestes dades confirmen la tendència dels darrers anys d'un major dinamisme de les contractacions indefinides, en termes relatius, a la comarca de l'Anoia, fet que és contrari al que succeeix a la resta de Catalunya.

Analitzant el pes específic de les diferents modalitats de contractes, veiem que es continuen mantenint les mateixes composicions que en anys anteriors. A l'Anoia els contractes fixos van representar el 16.63% i els temporals un 83.37%. Paral·lelament, seguint el mateix patró, a Catalunya els indefinits representaven un 16.89% i els temporals un 83.11%.

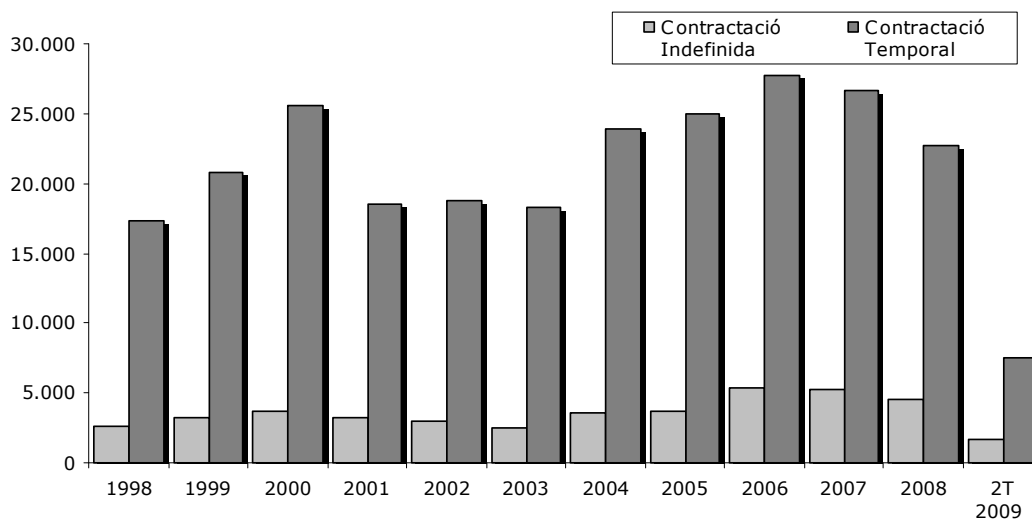
El primer semestre del 2009 s'observa un retrocés en el procés de contractació, ja que en sis mesos només s'ha obtingut el 33% del total dels contractes realitzats el 2008. A nivell de Catalunya, a mitjans d'any es porten efectuats el 38,5% del contractes respecte el 2008.

Taula 2.6.1. Tipus de contractes. Anoia (1998 – 2n Trimestres 2009)

	Contractació Indefinida	Contractació Temporal	TOTAL
1998	2.601	17.355	19.956
%	13,03%	86,97%	
1999	3.279	20.843	24.122
%	13,59%	86,41%	
2000	3.752	25.636	29.388
%	12,77%	87,23%	
2001	3.232	18.567	21.799
%	14,83%	85,17%	
2002	3.024	18.820	21.844
%	13,84%	86,16%	
2003	2.567	18.308	20.875
%	12,30%	87,70%	
2004	3.621	23.962	27.583
%	13,13%	86,87%	
2005	3.675	25.016	28.691
%	12,81%	87,19%	
2006	5.327	27.692	33.019
%	16,13%	83,87%	
2007	5.246	26.608	31.854
%	16,47%	83,53%	
2008	4.537	22.742	27.279
%	16,63%	83,37%	
2T 2009	1.699	7.570	9.269
%	18,33%	81,67%	

Font: Observatori del Treball. Departament de Treball de la Generalitat de Catalunya
Elaboració: Pròpia

Gràfic 2.6.1. Tipus de contractes. Anoia (1998 – 2n Trimestre 2009)

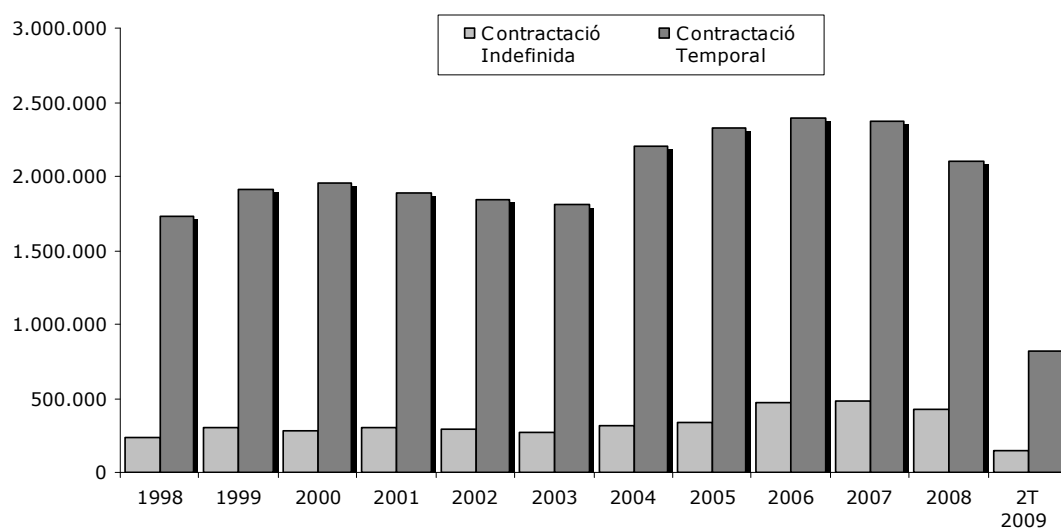
Font: Observatori del Treball. Departament de Treball de la Generalitat de Catalunya
Elaboració: Pròpia

Taula 2.6.2. Tipus de contractes. Catalunya (1998 – 2n Trimestre 2009)

	Contractació Indefinida	Contractació Temporal	TOTAL
1998	231.378	1.727.683	1.959.061
%	11,81%	88,19%	
1999	300.107	1.915.141	2.215.248
%	13,55%	86,45%	
2000	284.709	1.957.274	2.241.983
%	12,70%	87,30%	
2001	301.808	1.892.222	2.194.030
%	13,76%	86,24%	
2002	290.507	1.838.366	2.128.873
%	13,65%	86,35%	
2003	273.405	1.811.982	2.085.387
%	13,11%	86,89%	
2004	317.610	2.202.407	2.520.017
%	12,60%	87,40%	
2005	341.822	2.326.021	2.667.843
%	12,81%	87,19%	
2006	472.770	2.394.557	2.867.327
%	16,49%	83,51%	
2007	485.787	2.375.118	2.860.905
%	16,98%	83,02%	
2008	425.932	2.095.960	2.521.892
%	16,89%	83,11%	
2T 2009	147.026	824.014	971.040
%	15,14%	84,85%	

Font: Observatori del Treball. Departament de Treball de la Generalitat de Catalunya
Elaboració: Pròpia

Gràfic 2.6.2. Tipus de contractes. Catalunya (1998 – 2n Trimestre 2009)

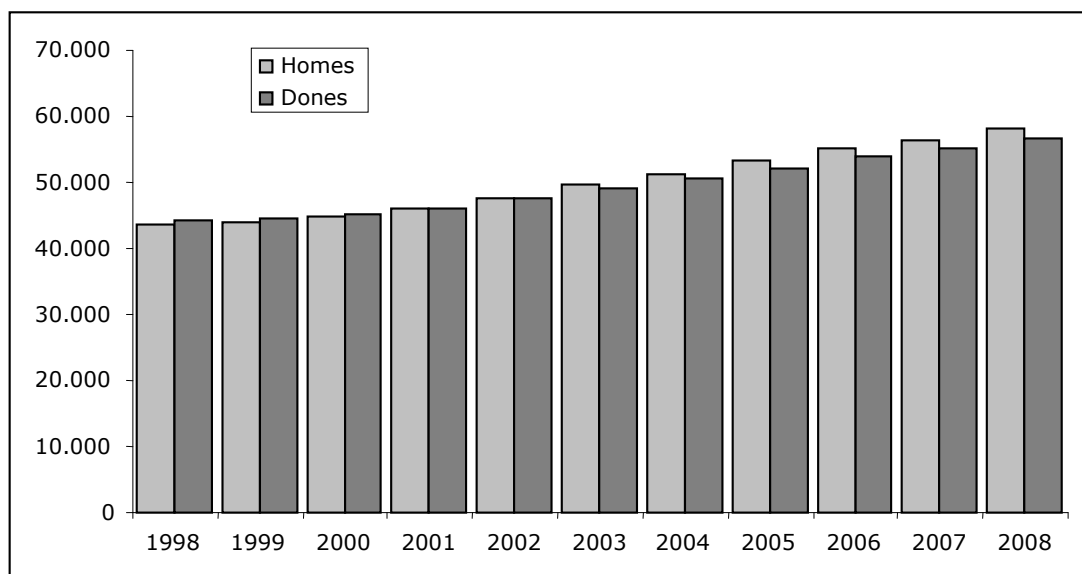
Font: Observatori del Treball. Departament de Treball de la Generalitat de Catalunya
Elaboració: Pròpia

2.7. EVOLUCIÓ DE LA POBLACIÓ ACTIVA A L'ANOIA

La comarca de l'Anoia ha experimentat en els darrers 10 anys un fort creixement de la seva població passant de 87.984 habitants l'any 1998 a 114.810 el 2008, un increment del 30.49% (molt més elevat que el produït en el conjunt de Catalunya, que ha estat del 19.78%).

Un factor que ha ajudat a incrementar el nombre d'habitants de la comarca ha estat l'arribada d'estrangers, els quals van passar de ser 1.795 en l'any 2000 a ser-ne 11.833 en el 2008. L'altre factor que ha contribuït a l'increment de la població ha estat l'arribada d'habitants de comarques veïnes, principalment de municipis del cinturó de Barcelona.

Gràfic 2.7.1. Evolució de la població

Font: Idescat
Elaboració: Pròpia

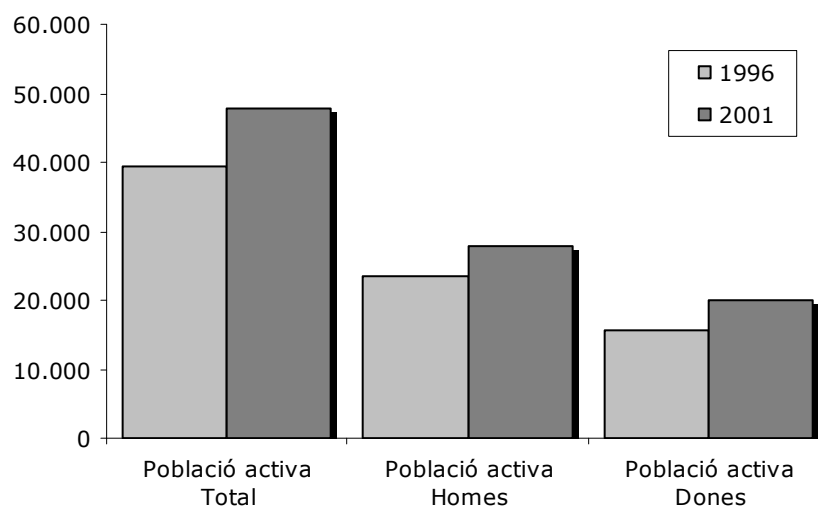
A l'analitzar l'evolució de la població activa de la comarca, tot i que les darreres dades oficials són del 2001, es pot observar que la taxa d'activitat de la comarca de l'Anoia és més elevada que la del conjunt de Catalunya i que la seva evolució en els darrers anys ha estat millor si ho comparem amb tot el territori català. El mateix patró es repeteix pel que fa als nivells d'ocupació, els quals són lleugerament superiors a la comarca de l'Anoia.

Taula 2.7.1. Evolució de la taxa d'activitat i de la taxa d'ocupació. Anoia i Catalunya (1996 – 2001)

	POBLACIÓ			POBLACIÓ ACTIVA			TAXA D'ACTIVITAT		TAXA D'OCUPACIÓ	
	1996	2008	% d'increment	1996	2001	% d'increment	1996	2001	1996	2001
Anoia - Total	86.964	114.810	32,0%	39.356	47.736	21,3%	54,9%	61,1%	45,0%	54,8%
Catalunya - Total	6.060.040	7.364.078	21,5%	2.731.672	3.135.423	14,8%	53,4%	58,4%	43,1%	52,4%
Anoia - Homes	43.063	58.270	35,3%	23.592	27.698	17,4%	66,7%	71,2%	57,6%	66,1%
Catalunya - Homes	2.971.789	3.661.028	23,2%	1.643.332	1.802.243	9,7%	66,4%	69,0%	56,3%	63,5%
Anoia - Dones	43.901	56.540	28,8%	15.764	20.038	27,1%	43,4%	51,0%	32,5%	43,7%
Catalunya - Dones	3.118.251	3.703.050	18,8%	1.088.340	1.333.180	22,5%	41,2%	48,3%	30,7%	42,0%

Font: Idescat
Elaboració: Pròpia

Gràfic 2.7.2. Evolució de la població activa. Anoia (1996 – 2001)

Font: Idescat
Elaboració: Pròpia

2.8. EVOLUCIÓ DE L'ATUR A L'ANOIA

La taxa d'atur de la comarca de l'Anoia el 2008 (en funció de la població activa del Padró d'Habitants de l'any 2001) va arribar al 18.16%, dada molt superior a l'assolida en l'any anterior, i alhora superior a l'obtinguda en el conjunt del territori català, que va arribar al 11.8% a finals d'any.

Durant el 2008 el nombre de persones a l'atur va pujar a 8.671, un 63.2% més respecte l'any anterior. Al contrari del què va succeir durant el 2007, on es podia veure una tendència diferenciada durant el primer i segon semestre, durant tot el 2008 els nivells de desocupació han anat incrementant-se mes rere mes.

Les branques sectorials que han contribuït més a l'augment de l'atur han estat la de la construcció, amb una pujada del 146.03%, seguida de l'agricultura amb un increment del 79.69%. En canvi, si s'analitza en termes absoluts, el sector que va patir més l'augment de la desocupació va ser el dels serveis, amb un creixement anual del nombre d'aturats de 1.408 persones. Paral·lelament, la branca industrial també s'ha vist afectada per aquest increment de la desocupació, arribant a la xifra de 3.101 aturats, un 46.27% més respecte l'any anterior.

Durant els primers vuit mesos del 2009 el panorama de l'atur continua sent negatiu amb un increment del 22.5% respecte a finals d'any.

Taula 2.8. Persones registrades a l'atur. Anoia (1998 – agost 2009)*

Any	Atur	Variació Absoluta	Variació relativa (%)
Agost 2009	10.621	1.950	22,5%
2008	8.671	3.359	63,2%
2007	5.312	380	7,7%
2006	4.932	2	0,0%
2005	4.930	820	20,0%
2004	4.110	21	0,5%
2003	4.089	3	0,1%
2002	4.086	478	13,2%
2001	3.608	811	29,0%
2000	2.797	285	11,3%
1999	2.512	-345	-12,1%
1998	2.857	-	-

Font: Observatori del Treball. Departament de Treball de la Generalitat de Catalunya
Elaboració: Pròpia

* El mes de Maig del 2005 es va canviar el sistema estadístic de comptabilització de l'atur registrat. Es van començar a incloure estrangers i els que havien treballat a temps parcial i cobraven prestacions; col·lectius que fins a l'abril del 2005 no es comptaven

2.8.1. ATUR SEGONS EL GÈNERE

Durant el 2008 el nombre d'aturats es va equilibrar entre gèneres. Per primer cop en molts anys la desocupació masculina, 4.244 aturats, va assolir nivells molt similars a la femenina, 4.427 persones.

En el conjunt de Catalunya la tendència ha estat similar. El col·lectiu d'homes va patir una evolució més desfavorable que el de les dones i, per primer cop en molts anys, el percentatge d'aturats masculins, un 53%, ha superat al de la desocupació femenina, d'un 47%.

En quant a l'evolució de la taxa d'atur per sexes, en ambdós casos ha pujat de forma considerable, passant d'un 7.5% a un 15.3% en el cas dels homes, i d'un 16.1% a un 21.18% en el cas de les dones. Cal esmentar, que tot i l'augment de la desocupació en tot el territori català, les xifres obtingudes per la comarca de l'Anoia continuen sent més elevades. En el cas de Catalunya, la taxa d'atur masculina va pujar al 12.35% i la femenina al 15.04%.

Durant els primers vuit mesos del 2009 la distribució de l'atur segons el sexe s'ha mantingut força similar a l' obtinguda a finals de l'any passat.

Taula 2.8.1. Evolució de l'atur per sexes. Anoia i Catalunya (1998 – 2008)*

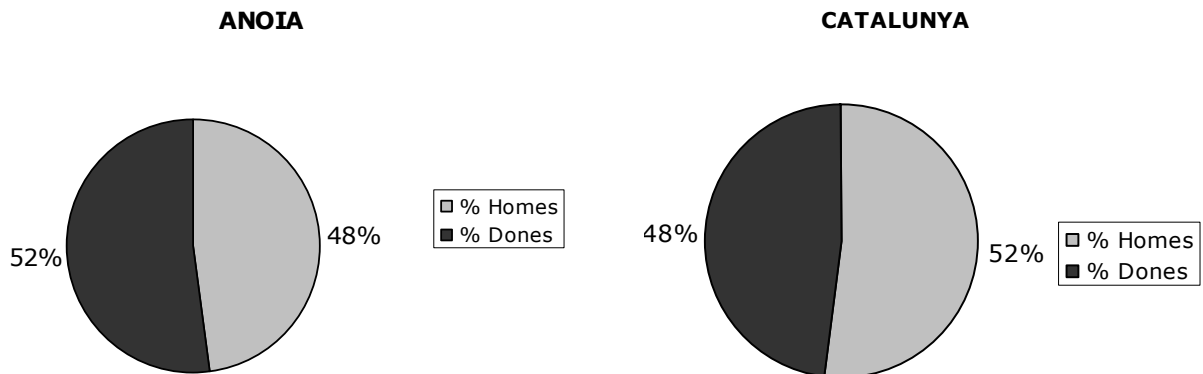
	ANOIA		CATALUNYA	
	% Homes	%Dones	% Homes	%Dones
Agost 2009	48%	52%	52%	48%
2008	49%	51%	53%	47%
2007	39%	61%	44%	56%
2006	36%	64%	44%	56%
2005	36%	64%	44%	56%
2004	37%	63%	44%	56%
2003	37%	63%	43%	57%
2002	36%	64%	42%	58%
2001	37%	63%	42%	58%
2000	38%	62%	-	-
1999	37%	63%	-	-
1998	40%	60%	-	-
1997	39%	61%	-	-

Font: Observatori del Treball. Departament de Treball de la Generalitat de Catalunya

Elaboració: Pròpia

* Percentatge sobre el total d'aturats

Gràfic 2.8.1. Distribució de l'atur per sexes. Anoia i Catalunya (Agost 2009)*

Font: Observatori del Treball. Departament de Treball de la Generalitat de Catalunya

Elaboració: Pròpia

* Percentatge sobre el total d'aturats

2.8.2. ATUR SEGONS L'EDAT

El 2008, per primer cop en els darrers 10 anys, el col·lectiu de 30 a 45 anys va concentrar el major gruix d'aturats de l'Anoia, concretament 3.386 persones desocupades, superant al col·lectiu de majors de 45 anys que havien estat fins el moment el més significatiu.

Cal esmentar que aquest canvi de distribució de l'atur no ha estat aïllat a la comarca de l'Anoia, ja que també s'ha produït paral·lelament a la resta del territori català, on fins i tot el pes específic del col·lectiu d'aturats entre 30 a 45 anys, un 40.7% del total, és superior que a l'Anoia.

Pel que fa al nombre d'aturats entre 25 i 30 anys, continuen sent el tercer col·lectiu amb major pes, representant un 13.2% del total dels desocupats. Tot i que el pes relatiu es manté estable durant els darrers anys, si es té en compte el nombre d'aturats es pot observar que el 2008 eren 1.144 persones, 484 més que en el 2007. La mateixa tendència es repeteix a nivell de tot el territori català, on aquest col·lectiu representa el 13.3% del total de desocupats de Catalunya.

Si es té en compte el sexe veiem que, entre les dones, el col·lectiu d'aturats amb major pes és el de majors de 45 anys, representant el 41.7% del total de desocupades, mentre que en el cas dels homes el subgrup amb major pes és el format pels aturats entre 30 i 45 anys, un 39.84% del total.

Durant els primers 8 mesos del 2009 les distribucions d'atur per edats es mantenen pràcticament igual. El col·lectiu de persones entre 25 i 45 anys són els que concentren el major nombre d'aturats a l'Anoia, en concret 283.292 persones. La situació és força equivalent a la resta del territori català.

Taula 2.8.2. Evolució de l'atur per grups d'edat. Anoia i Catalunya (1998 – agost 2009)

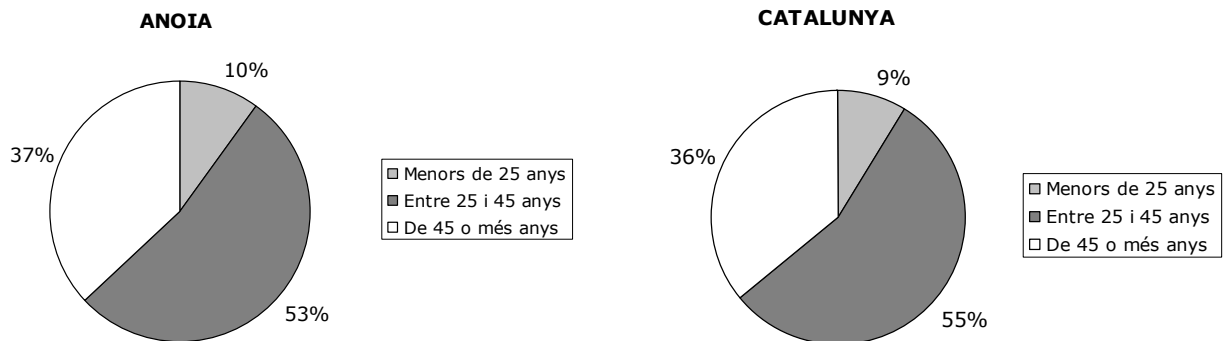
		1998	1999	2000	2001	2002	2003	2004	2005	2006	2007	2008	Agost 2009
ANOIA	Menys de 20	5	4	3	4	5	5	5	4	3	3	3	10
	de 20 a 25	10	9	9	11	11	8	8	8	7	7	8	
	de 25 a 30	13	11	11	12	13	12	13	12	12	12	13	53
	de 30 a 45	32	31	32	30	32	33	32	33	33	35	39	
	més de 45	40	45	45	43	39	42	42	43	45	43	36	37
	TOTAL	100	100	100	100	100	100	100	100	100	100	100	100
CATALUNYA	Menys de 20	4	3	3	3	4	4	29	4	3	3	2	9
	de 20 a 25	10	10	9	10	10	9	7	9	7	7	8	
	de 25 a 30	14	14	14	13	14	13	10	15	13	12	13	55
	de 30 a 45	36	33	34	36	36	36	26	40	37	37	41	
	més de 45	36	40	40	38	36	38	28	32	40	41	35	36
	TOTAL	100	100	100	100	100	100	100	100	100	100	100	100

Font: Observatori del Treball. Departament de Treball de la Generalitat de Catalunya

Elaboració: Pròpia

* Percentatge sobre el total d'aturats

Gràfic 2.8.2. Distribució de l'atur per grups d'edat. Anoia i Catalunya (Agost 2009)

2.8.3. ATUR SEGONS L'OCUPACIÓ ANTERIOR

Durant l'any 2008 els sectors serveis i la indústria concentraven el major nombre d'aturats de la comarca de l'Anoia, concretament 3.783 i 3.101 desocupats respectivament. Pel que fa a la indústria, tot i que en nombre d'aturats va haver-hi un augment respecte l'any anterior d'un 46.27%, el seu pes relatiu va caure 4 punts, com ha anat succeint en els darrers anys.

El sector de la construcció, en canvi, és el que ha patit un major augment en el nombre de desocupats, passant a recollir 1.240 aturats, un 146.03% més que l'any anterior. Si sumem aquests als aproximadament 400 aturats per destrucció de llocs de treball en serveis immobiliaris arribem a la conclusió que 1.640 aturats de 8.671 (el 18.9%) provenen directament del sector immobiliar. L'impacte induït d'aquesta crisi pot arribar fàcilment a explicar una quarta part de l'atur total.

En el cas de Catalunya, la distribució d'aturats en els sectors de l'agricultura i la construcció és pràcticament similar. Succeeix el contrari en els sectors de indústria i els serveis, on el comportament difereix de la comarca de l'Anoia. En el cas de la indústria el seu pes específic, un 20%, és inferior al de l'Anoia i en canvi en el de serveis, un 58%, és clarament superior.

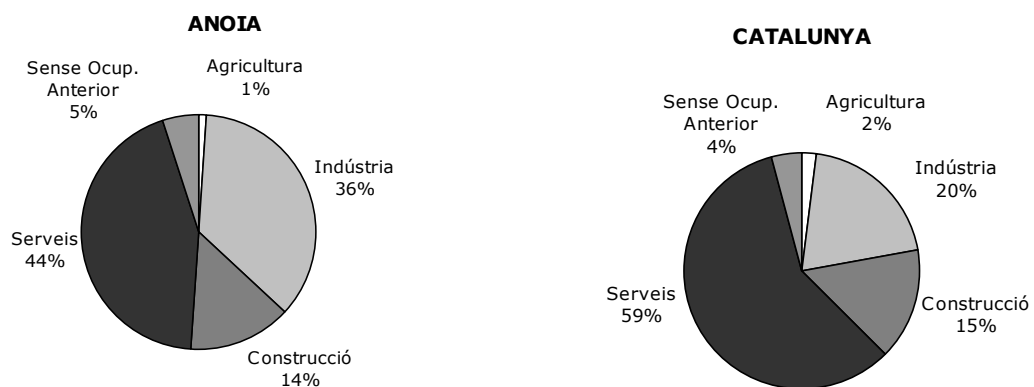
Els resultats dels primers 8 mesos del 2009 sobre l'estructura de l'atur per ocupacions presenten alguns canvis, especialment la pujada de 3 punts percentuals de l'atur entre les persones provinents del sector serveis amb conseqüent baixada de l'atur de la branca industrial.

Taula 2.8.3. Evolució de l'atur per ocupació anterior. Anoia i Catalunya (2004 – agost 2009)

ANOIA						CATALUNYA					
	Agricultura	Indústria	Construcció	Serveis	Sense Ocup. Anterior		Agricultura	Indústria	Construcció	Serveis	Sense Ocup. Anterior
1997	1	50	7	33	10		1	30	9	50	10
1998	1	56	6	31	6		1	30	8	52	9
1999	1	55	6	34	5		1	29	8	54	8
2000	0	55	5	36	4		0	30	7	54	8
2001	1	50	6	37	6		0	29	8	55	8
2002	1	44	6	38	11		1	26	9	57	7
2003	1	41	7	40	11		1	25	9	58	8
2004	1	42	7	42	8		1	24	9	59	7
2005	1	42	7	44	6		1	23	9	61	5
2006	1	42	8	44	5		1	23	9	61	5
2007	1	40	9	45	5		1	22	11	62	4
2008	1	36	14	44	5		2	20	15	58	4
Agost 2009	1	33	14	47	5		1	20	18	58	4

Font: Observatori del Treball. Departament de Treball de la Generalitat de Catalunya
Elaboració: Pròpia

Gràfic 2.8.. Distribució de l'atur per ocupació anterior. Anoia i Catalunya (Agost 2009)

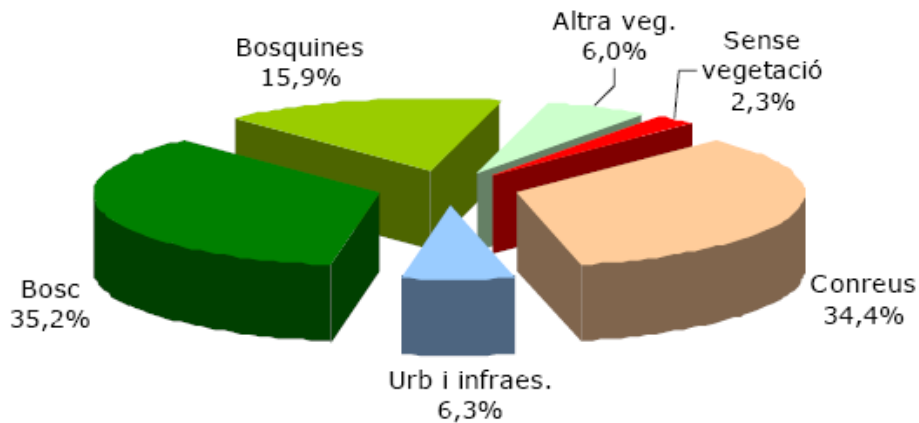
Capítol 3

Sectors d'activitat econòmica

3.1. SECTOR PRIMARI

Tradicionalment la comarca de l'Anoia no s'ha caracteritzat per un sector primari molt actiu. Tot i tenir elevades extensions de cultiu, el gruix principal de la població ha treballat en altres sectors de l'economia. Un dels aspectes més rellevants que han contribuït a aquest fet és que l'Anoia és una comarca de secà: la manca d'aigua i les terres excessivament calcàries han dificultat el desenvolupament agrari.

Gràfic 3.1.1. Distribució usos del sòl a l'Anoia (2006)

Font: Departament d'Agricultura, Alimentació i Acció Rural

Des que es tenen les primeres dades sobre l'existència de cultius a la comarca es recalca el predomini dels cereals i la vinya com a principals activitats a les rodalies d'Igualada. Aquest fet ha perdurat fins l'actualitat. Les característiques pròpies de les terres de la comarca (argiloses i amb excés de cal) i la climatologia fan que el cultiu de regadiu sigui pràcticament inviable, representant només el 1.16% del total de les terres llaurades.

Taula 3.1.1. Superfície agrària. 1999

	Superfície agrícola utilitzada (SAU)				Total	Superfície forestal	Altres terres	Total
	Terres llaurades							
	Secà	Regadiu	Total	Pastures permanents				
Anoia	29.242	343	29.586	645	30.231	21.896	4.818	56.945
Catalunya	588.400	228.631	817.031	339.797	1.156.828	838.663	308.488	2.303.979

Font: Idescat. Cens agrari 1999

Taula 3.1.2. Superfície agrícola utilitzada. 1999

	Hectàrees								Total
	<1	1 - <2	2 - <5	5 - <10	10 - <20	20 - <50	50 - <100	més de 100	
Anoia	87	120	186	186	223	254	117	55	1.228
Catalunya	10.463	9.537	15.968	12.715	10.657	8.656	2.665	1.345	72.006

Font: Idescat. Cens agrari 1999

Dins els cultius, els cereals en gra i les vinyes són els conreus amb un major nombre de terres llaurades, segons les dades del darrer cens agrari realitzat en el 2009. Si tenim en compte el PIB que aporta cadascuna de les activitats primàries, el vi i els seus subproductes és la branca amb una major aportació, concretament el 33.5% del PIB del 2009, seguit dels cereals.

Taula 3.1.3. Terres llaurades. Conreus herbacis. 1999

	Cereals en gra	Hortalisses	Conreus industrials	Farratges	Llegums en gra	Patata	Altres (1)	Guarets	Total
Anoia	21.236	102	554	449	230	16	17	2.234	24.838
Comarques Centrals	71.912	501	5.776	21.180	708	422	151	6.170	106.820
Catalunya	351.094	10.224	20.372	99.751	2.207	1.432	2.025	28.722	515.827

Font: Idescat. Cens agrari 1999

Taula 3.1.3. Terres llaurades. Conreus llenyosos. 1999

	Fruiters		Cítrics	Olivera	Vinya	Planters	Altres	Total
	Fruita dolça	Fruita seca						
Anoia	210	749	0	460	3.286	41	2	4.748
Comarques Centrals	285	948	0	624	3.655	166	12	5.690
Catalunya	48.627	73.626	8.231	102.781	59.734	1.145	7.060	301.204

Font: Idescat. Cens agrari 1999

La darrera crisi important viscuda en l'agroalimentació es va produir l'agost del 2007, causada bàsicament per dos aspectes. En primer lloc, la sequera més destructiva de la nostra història més recent. En segon lloc, l'increment de costos experimentat pel sector de la ramaderia intensiva que no ha pogut ser repercutit en els preus finals.

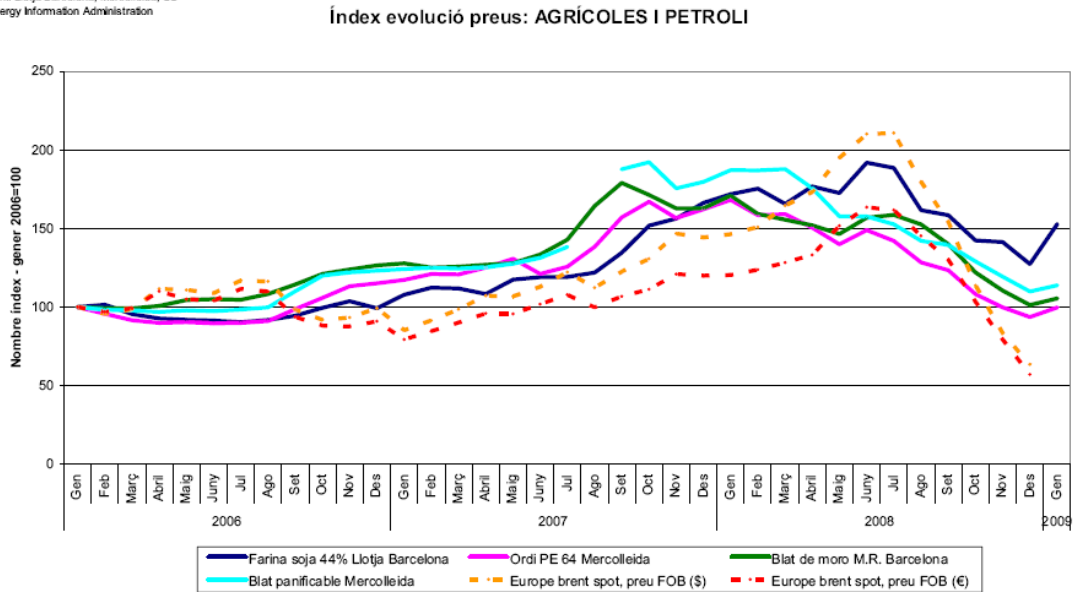
Arrel de la crisi financera i econòmica (accentuada a mitjans del 2008), l'escenari s'ha capgirat: del no previst increment dels preus de les primeres matèries agroalimentàries es va passar al no previst enfonsament d'aquests preus. Aquesta nova conjuntura es va produir per un cúmul d'esdeveniments: la recuperació de l'oferta a partir de mesures de foment de la producció, la caiguda forta de la demanda per la pròpia crisi, l'aparició de molts estocs especulatius i la baixada de la demanada dels futurs agrícoles.

Paral·lelament a aquesta situació, la dificultat d'obtenir el finançament habitual aconseguit fins el moment ha dificultat el desenvolupament de l'activitat de totes les empreses que ja estaven vivint una situació d'esgotament financer causada per l'anterior crisi del sector.

Cal mencionar, però, que la resposta que adopta el sector davant la crisi és la pròpia d'un sector anticíclic. Això implica que la seva resposta és retardada i la davallada és menor que en la resta de les branques econòmiques, moderant d'aquesta forma l'impacte que pot causar la crisi.

Gràfic 3.1.1. Evolució de l'índex de preus agrícoles i del petroli (2006- Gener 2009)

Font: Llotja Barcelona, Mercolleida, US Energy Information Administration

Font: Llotja de Barcelona, Mercolleida, US Energy Information Administration

Prospectiva: un sector orientat al mercat

L'Anoia, segons els criteris de l' OCDE, és una comarca classificada en el grup de "comarques predominantment urbanes", donat que la població rural (la que viu en nuclis de menys de 10.000 habitants) és menys del 15% de la població total de la comarca (16.918 habitants de 114.810). La densitat de població també supera els 100 hab./km², que és el límit per ser considerada rural. El fet de que l' Anoia no tingui una escola de capacitat ni DOP o IGP notòries dona fe d'aquesta realitat.

Però com tantes zones urbanes o periurbanes, i d'això en tenim clars exemples a Catalunya (Maresme, Baix Llobregat), la població activa del sector primari no te perquè disminuir. Hi ha un canvi que descriu bé Jordi Peix i Massip⁸:

".... d'acord amb les seves característiques de producció propera a zones urbanes i seguint alguns indicadors europeus, podríem qualificar tota l'agricultura com a periurbana, en el sentit que, a tots els pobles de Catalunya, els actius agraris són minoritaris. És una realitat que, d'una banda, dificulta clarament el creixement del sector agrari, per la competència pels usos del sòl o per les limitacions que sofreix la ramaderia intensiva, però que, de l'altra, genera una demanda creixent de nous jaciments d'ocupació i, en especial, d'allò que podem anomenar una agricultura de serveis; de producció de plantes de viver, per la demanda de la jardineria; de producció de planter d'horta per a les urbanitzacions, o de productes artesans de qualitat, per la demanda dels caps de setmana. Aquesta nova agricultura, o agricultura alternativa, és difícil de quantificar estadísticament, però representa un dels sectors amb més creixement. Aquesta és, segurament, la causa que fa que els ocupats agraris de la província de Barcelona segueixin creixent i se situïn al mateix nivell que els de les Terres de Lleida.

No obstant això, un dels fets històrics més remarcables dels darrers anys és que la població activa agrària tendeix a mantenir-se en un mateix nivell i, fins i tot, a pujar lleugerament, com indiquen les estadístiques dels assegurats a Catalunya, especialment en el règim de

8 PERSPECTIVES DE FUTUR DEL SECTOR AGRARI*
Jordi Peix i Massip**Quaderns Agraris n. 30 2006

treballadors autònoms (RETA) i en el règim general. Cada vegada hi ha menys empresaris (pagesos), és cert, però hi ha més ocupats, a causa de l'augment de les explotacions amb assalariats. El 2005, a Catalunya, ja hi ha més assalariats que pagesos.

Els treballadors que augmenten són els afiliats al règim general i es concentren bàsicament en les zones periurbanes, amb activitats més relacionades amb els serveis agraris; l'activitat de producció de flor i planta ornamental és una de les de més creixement. Les Terres de Lleida i en general de la vall de l'Ebre són les que encara mantenen un bon nombre de pagesos. També cal destacar que les comarques del Maresme, Osona i l'Alt Empordà estan caracteritzades per la intensificació, ja sigui amb ramaderia, planta ornamental o fruiters. En totes les comarques del litoral hi ha més treballadors que empresaris, pel tipus d'explotació especialitzada en productes periurbans d'horta i planta ornamental...”

Hi ha una altra via de creixement del sector primari que consisteix en complementar la seva activitat amb una activitat terciària: la del turisme. En aquest sentit, l'activitat de turisme rural s'ha desenvolupat amb força a Catalunya en els últims 15 anys, que ocupa actualment 1.859 establiments i 14.199 places. A l'Anoia el desenvolupament ha estat important, amb unes 336 places que es comercialitzen a través de dos portals a Internet, un pertanyent a la marca turística alta anoia (altaanoia.info) i un altre conjuntament amb altres comarques del centre de Catalunya (faciagroturisme.com).⁹

Taula 3.1.4. Turisme Rural a Catalunya i Anoia

	2008	
	Catalunya	Anoia
Establiments	1.859	42
Places	14.199	366

Font: www.altaanoia.info

⁹ M Gencat.cat/turismo dades del 2008

3.2. SECTOR INDUSTRIAL

L'Anoia ha estat tradicionalment una comarca industrial. La història del sector secundari ha estat lligada bàsicament a la seva capital, Igualada, i a les poblacions ubicades al llarg de riu Anoia.

En l'actualitat, tot i mantenir un paper important dintre de l'economia de l'Anoia, aportant el 38.39% del PIB de la comarca, el sector ha anat perdent pes en detriment del sector serveis, el qual ha esdevingut la branca de l'economia que aglutina més treballadors de la comarca.

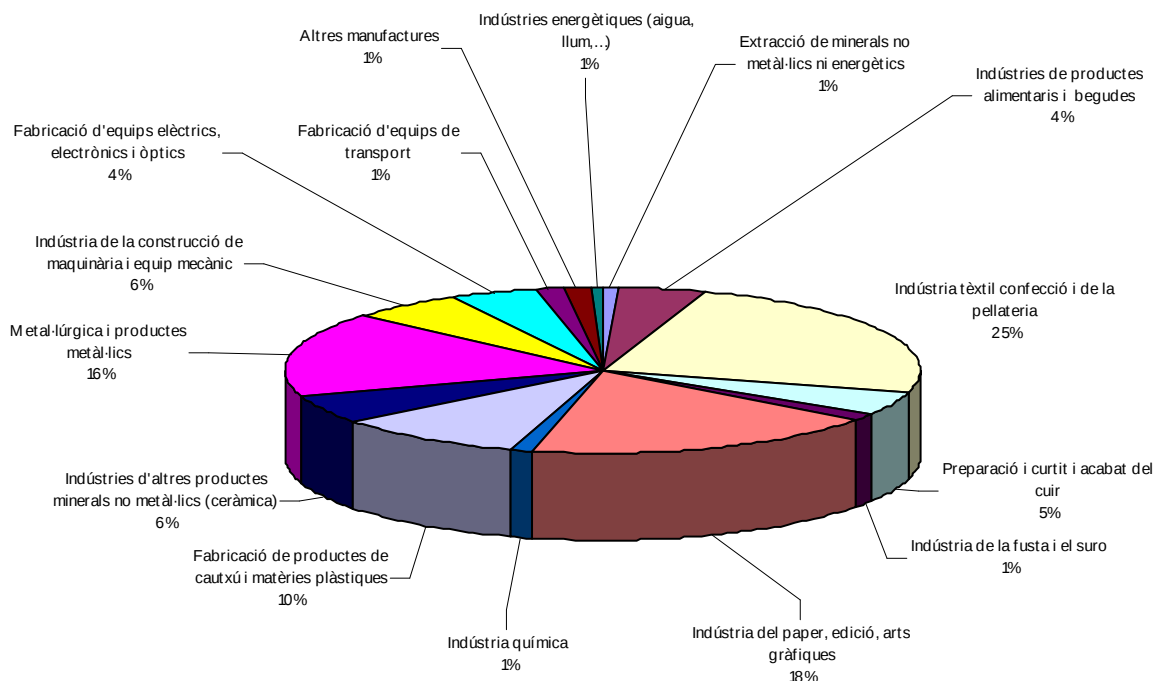
Taula 3.2.1. Pes de cada sector en el total del PIB de l'Anoia i Catalunya

	Primari	Indústria	Construcció	Serveis
Anoia	2.00%	38.39%	12.35%	47.26%
Catalunya	1.54%	24.50%	12.35%	65.37%

Font: Anuari Econòmic Comarcal 2008. Caixa Catalunya

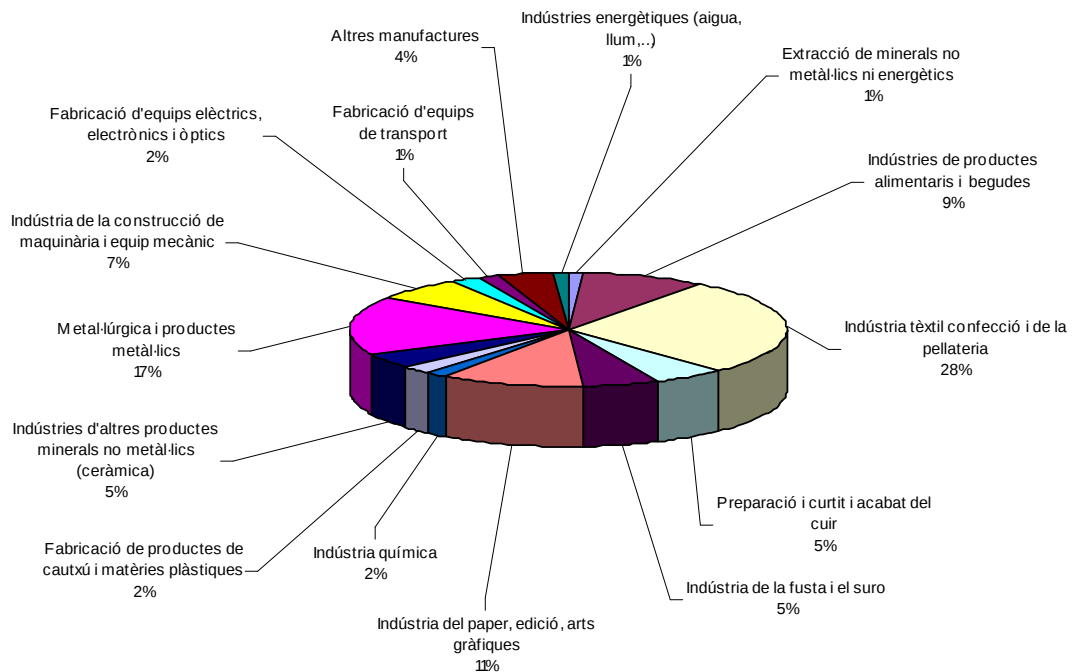
Dins el mateix sector, s'estan vivint transformacions. Branques de la indústria que fins el moment havien estat el motor de la comarca com la fabril, van perdent volum paulatinament a favor de sectors que històricament no havien estat tan rellevants, com ara les indústries intermèdies: la metal·lúrgia, el cautxú o altres productes plàstics.

Gràfic 3.2.1. Personal assalariat en el sector industrial. Anoia 2008.

Font: Observatori del Treball. Departament de Treball de la Generalitat de Catalunya
Classificació: CCAE'93 (Codi Català d'Activitats Econòmiques)
Elaboració: Pròpia

Gràfic 3.2.2. Comptes de cotització en el sector industrial. Anoia 2008.

Font: Observatori del Treball. Departament de Treball de la Generalitat de Catalunya
Classificació: CCAE'93 (Codi Català d'Activitats Econòmiques)
Elaboració: Pròpia

Prospektiva

Un dels problemes urgents de la comarca ha estat (i és) la manca de sòl industrial. En aquest sentit, el Pla Director d'Urbanisme de la Conca de l'Anoia de desembre de 2008, aprovat en la Comissió d' Urbanisme, recull la saturació de sòl industrial de la zona, pel qual queda un 20% de sòl industrial sense consolidar sobre 260,62 ha. edificades, que segons els càlculs de 60 llocs de treball/ha. donarien per 5.000 ocupats aproximadament. Si afegim 38,8 ha de sòl urbanitzable industrial, dóna per 2.000 llocs de treball addicionals. Es té previst en un termini de 2 anys la creació de 9 polígons industrials que ajudaran a la comarca de l'Anoia a capgirar la situació adversa i a obrir noves possibilitats. L'objectiu és poder atraure noves indústries que aportin valor afegit a la comarca i contribueixin a l'augment de l'ocupació.

En l'actualitat, l'Anoia disposa d'un total de 267,4 ha. de sòl industrial públic i amb la posada en funcionament d'aquests polígons s'aconseguirà doblar aquesta oferta. El primer nou sector econòmic en marxa que comercialitzarà l'Incasol serà Can Parera (Castellolí) a partir del setembre del 2009. Les actuacions de l'Incasol en curs sumen 170 ha. addicionals que han de cobrir la potencial demanda en els pròxims anys. El preu mitjà de la zona, 170€/m², fa que aquest sòl estigui a un preu molt competitiu en relació a l'àrea metropolitana, i ben comunicat al voltant de la Nacional II.

3.2.2. Hectàrees de sòl industrial previstes a l'Anoia per l'Incasol

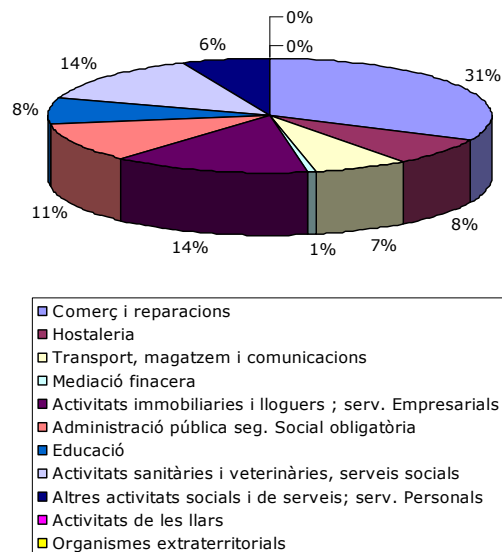
Municipi	Obra	Superfície	Situació
Calaf	el Rentador ronda Sud i PE infraestructures	313.000,00	En programació
Castellolí	Can Parera	212.661,95	Acabada
Pobla de Claramunt, La	els Plans d'Arau II	292.901,91	En programació
Sant Pere de Sallavinera	Sallavinera (PP1)	253.372,00	En programació
Santa Margarida de Montbui	Plans de la Tossa	286.386,03	En obres
Vilanova del Camí	Riera de Castellolí	313.956,37	Acabada

Font: UEA Magazine (Revista de la Unió Empresarial de l'Anoia)

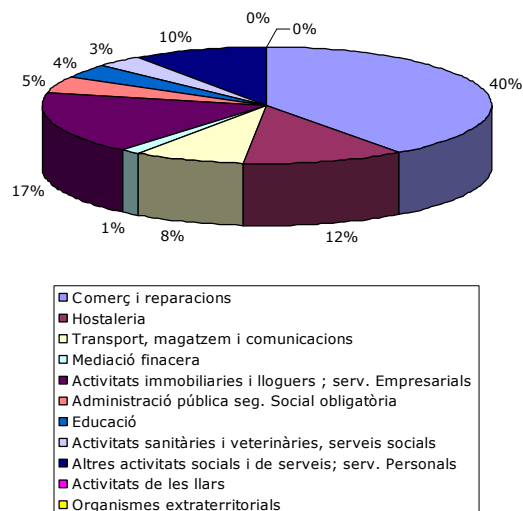
3.3. SECTOR SERVEIS

Històricament el sector terciari ha estat de gran rellevància per l'economia catalana. Tal com s'ha pogut observar en capítols anteriors, el 2008 el sector aportava el 65.37% del PIB del total l'economia de Catalunya i ocupava el 71.7% de treballadors. No obstant a aquesta evidència, a la comarca de l'Anoia el sector serveis ha estat tradicionalment poc desenvolupat degut al gran pes que ha tingut la indústria en aquesta regió. Cal mencionar, però, que en els darrers anys el pes del sector ha seguit una evolució creixent. Aquest fet ve evidenciat per la tendència de les dades d'ocupació del sector: en el 1975 ocupava el 24% de la població activa mentre en el 2008 va ocupar el 52.5%.

Gràfic 3.3.1. Personal assalariat en el sector serveis. Anoia 2008.

Gràfic 3.3.2. Comptes de cotització en el sector serveis. Anoia 2008.

Val la pena aturar-se en l'anàlisi de les causes de la seva expansió, que clarificaran una mica cap on pot créixer aquest sector a l'Anoia. L'Informe del BBVA sobre la economia Catalana ¹⁰ i el treball de Josep Oliver i Alonso ¹¹ són aclaridors:

“... l'expansió de sectors de relativament baix valor afegit (bàsicament terciaris) respon a canvis necessaris de la demanda, provocats per transformacions demogràfiques, de renda, de comportament i de l'estructura productiva i ocupacional, i que, per tant, no són fruit d'una hipertròfia anòmla, que condicionaria els creixements futurs de productivitat. Dit en altres termes; les modificacions que s'han produït són la conseqüència inevitable d'un ampli conjunt de transicions en curs: en el nivell de la taxa d'ocupació, en l'estructura demogràfica del país, en l'ampliació del mercat interior i en el nivell de renda o en la convergència cap a estructures més semblants a regions més avançades d'Europa, per citar-ne només algunes de les més rellevants. Transicions que, per tant, han de ser considerades un fenomen transitori, que tendirà a estabilitzar-se en el futur, tot i que durant un llarg període de temps continuaran pressionant en el mateix sentit que ho han fet en els darrers exercicis.”

“Si es divideix el sector (serveis) en dos grans grups de branques productives (serveis de mercat i serveis col·lectius, d'oferta pública o privada), l'eix que destaca amb claredat és la millora dels serveis privats no col·lectius ...que han crescut un 73,4% entre el 1994 i el 2006 (680.100 ocupats nous), per sobre de l'augment del 61,2% dels serveis col·lectius. Per tant, on s'ha produït la veritable transformació en el pes del terciari ha estat en els serveis privats de caràcter no col·lectiu. Hi ha un conjunt de branques de valor afegit relativament baix com: el comerç, l'hostaleria, els serveis personals i el servei domèstic, que han crescut de manera intensa. Aquests tres sectors donen compte de vora 300.000 llocs de treball nous entre el 1994 i el 2006, dels quals cal destacar, atesa la gran influència en l'ocupació terciària, el comerç. Aquesta branca, sotmesa a un procés de profunda reestructuració en el període 1995-2006 (amb importants pèrdues d'ocupats no assalariats), ha crescut amb molta intensitat (un 37,4%) i ha aportat per si sola un 10,3% de la nova ocupació, encara que el seu pes relatiu ha tendit a reduir-se per l'efecte combinat de l'explosió dels serveis a les empreses i de la construcció. Els factors demogràfics, juntament amb l'increment de la renda dels catalans, semblen rellevants per explicar aquesta expansió que encara ha de continuar un cert temps. I el mateix factor es troba a la base del fort avenç dels serveis personals i del servei domèstic (amb augments acumulats entre el 56% i el 60%).

Els serveis a les empreses apareixen, en aquest grup de serveis privats, com uns grans generadors de nova ocupació. El sector constitueix un calaix de sastre que integra des d'empreses de neteja a companyies de treball temporal, passant per l'R+D, serveis immobiliaris i de lloguer i tot altre tipus de serveis prestats, i que ha afegit 184.000 ocupats, amb un important creixement relatiu d'un 140% entre el 1994 i el 2006, i una contribució a l'augment de l'ocupació total del 14,3%. Finalment, la resta de branques productives del terciari (transport i comunicacions i finances i assegurances) ha presentat una aportació ja molt minoritària (5,9%) a l'augment dels llocs de treball. Pel que fa als serveis col·lectius, la seva menor expansió (61,2% entre el 1994 i el 2006) reflecteix l'evolució de dos períodes diferents, amb un creixement més baix la primera meitat (23,7%) i un increment més substantiu, del 30,4%, en el període 2000-2006 [fins i tot per sobre de la mitjana de l'assolit pels serveis privats (26,7%)]. Aquesta accentuació de l'expansió dels serveis col·lectius reflecteix, parcialment, el menor pes que té aquesta ocupació a Catalunya, si més no respecte d'algunes de les principals regions europees més avançades (vegeu quadre 13)”.

Comerç

Segons les dades del Departament de Treball de la Generalitat, el 2008 el 18.19% de la població activa de l'Anoia treballava en la branca del comerç i reparacions. Aquesta dada és lleugerament inferior al 19.48% que ocupa el comerç en tota Catalunya.

¹⁰ BBVA. Informe “Prespectives de l'economia Catalana” Cap.

¹¹ Josep Oliver Alonso Mercat de treball i convergència: algunes lliçons de l'expansió a Catalunya. 1995-2006

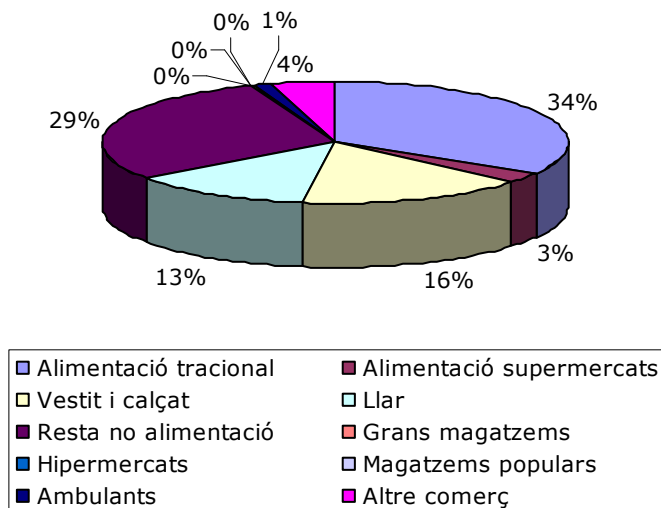
Davant la dificultat d'obtenir dades actualitzades del volum de vendes, s'analitza el nombre d'activitats per cadascuna de les branques dels principals municipis de la comarca.

Taula 3.3.1. Nombre d'activitats minoristes a les principals poblacions de l'Anoia (2008)

Municipi	Activitats comercials alimentació		Activitats comercials no alimentació			Comerç mixta i altres				
	Tradicional	Supermercats	Vestit i calçat	Llar	Resta no alimentació	Grans magatzems	Hipers	Magatzems populars	Ambulant	Altre comerç
Bruc (El)	24	0	1	2	8	0	0	0	1	2
Cabrera d'Igualada	2	0	0	2	0	0	0	2	0	3
Calaf	30	2	17	14	20	0	0	0	1	1
Capellades	31	2	21	13	30	0	0	2	1	11
Igualada	361	28	211	146	326	0	1	1	13	16
Masquefa	37	6	12	14	41	0	0	0	1	8
Òdena	18	2	1	3	11	0	0	0	0	3
Piera	67	8	25	32	84	0	0	0	4	10
Pobla de Claramunt (La)	7	1	0	2	6	0	0	0	0	2
Sant Martí de Tous	2	1	0	0	5	0	0	0	0	2
Santa Margarida de Montbui	49	5	16	2	27	0	0	2	2	10
Torre de Claramunt (La)	2	3	0	2	5	0	0	0	0	16
Vallbona d'Anoia	8	1	0	1	2	0	0	0	0	4
Vilanova del Camí	61	6	27	34	45	0	0	0	1	3

Font: Anuari econòmic 2008. La Caixa.

Gràfic 3.3.3. Distribució de les activitats minoristes a l'Anoia (2008)

Com es pot observar en l'anterior gràfic les principals activitats minoristes en la comarca de l'Anoia es poden classificar en 3 grans grups. En primer lloc l'alimentació que aglutina una tercera part del comerç al detall, seguida del tèxtil i calçat amb un 16% de la quota i dels productes per a la llar amb un 13%. Cal destacar la inexistència de grans magatzems i el poc pes dels grans hipers i magatzems populars.

Taula 3.3.2. Nombre d'activitats majoristes a les principals poblacions de l'Anoia (2008)

Municipi	Matèries primeres agràries; alimentació, begudes i tabac	Tèxtils, confecció, calçat i articles cuir	Productes farmàcia, perfumeria i manteniment llar	Comerç majorista d'articles consum durador	Comerç a l'engròs interindustrial	Altre comerç a l'engròs interindustrial	Altre comerç a l'engròs no especificat
Bruc (El)	0	0	1	1	1	0	0
Cabrera d'Igualada	3	0	0	1	0	0	0
Calaf	9	0	0	0	0	8	0
Capellades	5	3	0	2	0	2	1
Hostalets de Pierola (Els)	8	2	0	1	0	1	0
Igualada	40	28	9	23	13	56	21
Masquefa	17	1	3	4	2	0	2
Òdena	10	0	0	1	2	8	1
Piera	11	1	0	1	2	8	1
Pobla de Claramunt (La)	3	0	0	1	2	3	1
Sant Martí de Tous	7	0	0	0	0	1	1
Santa Margarida de Montbui	5	4	3	0	4	2	1
Torre de Claramunt (La)	6	0	0	0	0	9	3
Vallbona d'Anoia	0	0	0	1	0	2	0
Vilanova del Camí	5	0	1	1	4	7	1

Font: Anuari econòmic 2008. La Caixa.

En quan a Igualada, tal i com s'indica en el Programa d'Orientació per als Equipaments Comercials d'Igualada¹², les principals fortaleses del seu model actual són:

- El Centre, com a principal zona d'atracció comercial i zona de compres en el sector d'equipaments.
- El Mercat de La Masuca, com a referent en oferta de fresc i complementarietat amb altres establiments de quotidià ubicats en el seu entorn més immediat
- El Carrer Balmes, amb un tram amb certa especialització en Outlets que si bé ara es troba poc consolidat té potencialitat.
- Les Comes, referent en quotidià, amb presència de format d'hipermercat
- Formats dispersos de mitjana superfície que operen bàsicament en l'oferta de quotidià, llar i lleure.
- Eixos secundaris amb oferta de quotidià i equipaments bàsics, que fan la funció d'abastar al públic resident immediat, en les seves compres més quotidianes i medidades.

En quan als problemes actuals observats en el mateix programa d'orientació destaquem:

- La dispersió comercial: l'oferta d'Igualada es troba dispersa dins de la ciutat (Centre, Eixample, Les Comes, etc.) i això provoca que malgrat que la suma de superfície comercial total és important, no hi ha un "producte" o format al nucli amb suficient

¹² POEC – Igualada (Programa d'Orientació per als Equipaments Comercials d'Igualada). PROCOM recerca i serveis pro-commerce. Octubre 2009.

massa crítica, ni tampoc existeix una percepció clara de zona comercial unitària i compacta al Centre, capaç de fer una més atracció i incrementar la zona d'influència.

- Manca de formats: les tendències de la demanda mostren una preferència pels formats especialitzats amb sistemes moderns d'autovenda.
- Certa manca d'oferta de marques preferents: la demanda mostra una preferència per marques de referència en sectors on clarament veiem reflectides fuites excessives (Decathlon en esports, IKEA en mobles, etc.)
- Els accessos a la ciutat són poc operatius (rotondes i pas per polígons industrials). Tot i que aquest fet està subjecte a la pròpia estructura de la ciutat, sí que l'hem de tenir en compte a l'hora de plantejar ubicacions de nous possibles equipaments comercials, i en l'aplicació de millores als accessos i la senyalització comercial.
- Eixos secundaris, amb oferta de quotidià i equipaments bàsics, que fan la funció d'abastar al públic resident immediat, en les seves compres més quotidianes i meditades.

Capítol 4

Sectors claus per la comarca

4.1. INDÚSTRIA TÈXIL I DE LA CONFECCIÓ

La indústria tèxtil i de la confecció ha estat, tradicionalment, una de les branques econòmiques amb un major pes específic dins del territori català. Les principals àrees geogràfiques de Catalunya amb una major tradició en aquest sector han estat les comarques del Maresme, el Vallès Occidental, el Bages i l'Anoia.

Tot i ser un dels sectors més rellevants per l'economia catalana, cal destacar que, en els darrers anys, la indústria tèxtil i de la confecció ha anat perdent pes en la seva participació dins del teixit industrial degut al dinamisme d'altres sectors, juntament amb el procés de reconversió que ha patit la pròpia branca.

En els darrers anys un seguit de canvis en l'entorn han provocat que la indústria tèxtil es vegi immersa en un procés de reestructuració. La patronal tèxtil Fagepi¹³ en fa una anàlisi ben precisa i enumera els factors que més han afectat al sector:

- La creixent competència de productes estrangers

Amb l'entrada en vigor de la liberalització del comerç tèxtil mundial, el nombre de productes importats ha anat creixent any rere any. Aquesta obertura al mercat exterior ha provocat una caiguda de les vendes de les empreses del mercat espanyol, les quals s'han vist immerses en una competència externa que ofereix un producte a uns nivells de preus molt més inferiors.

- La deslocalització de la producció

Els canvis que s'han produït en el mercat i la creixent competència ha forçat a moltes empreses a dur a terme un procés de reestructuració tant a nivell d'organització com de producció. Una de les conseqüències ha estat la necessitat de deslocalitzar la producció, que fins al moment s'havia fet internament, cap a països que poden oferir uns costos inferiors.

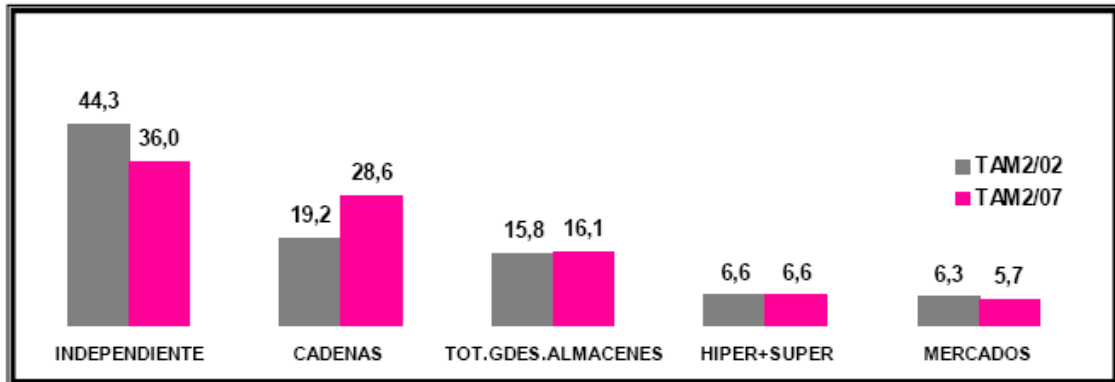
- El pes que ha agafat la gran distribució

Un altra evolució que ha viscut el sector ha estat la pèrdua de pes del canal detallista multimarca a favor de la gran distribució formada per cadenes de botigues, grans magatzems i hipermercats. Segons dades de TNS, la gran distribució representava en el 2007 el 51.3% del total de la distribució, 10 punts per sobre del que representava en el 2002, sent les cadenes de botigues les que han tingut una major pujada, 9 punts percentuals en 5 anys. S'estima que el detallista multimarca tradicional el 2009 acabarà en una quota de mercat que no arriba al 28%, quan havia estat el 60% del mercat fa vint anys.

Aquest canvi ha tingut conseqüències en les empreses del sector tèxtil de l'Anoia. En primer lloc, amb la caiguda del nombre d'empreses detallistes independents, el nombre de clients ha anat minvant. Aquest fet ha comportat que les grans compradores tinguin cada cop més poder imponent de manera més avantatjosa les seves condicions. D'altra banda, la gran distribució ha anat optant per proveir-se de matèria primera de l'estranger, buscant sempre preus més competitius en la recerca d'estalvi de despeses. Aquest fet ha suposat una baixada de la compra realitzada a les empreses de la comarca. Finalment, la forta competència exterior, que ha anat augmentat any rere any, ha provocat una constant pressió sobre els preus del mercat nacional.

¹³ Pla Estratègic tèxtil local de la comarca de l'Anoia

Gràfic 4.1.1. Concentració de la distribució (% valor per canals)

Font: Fagepi. TNS Worldpanel Fashion.

- El finançament

Un dels principals problemes amb el qual es troba actualment la indústria tèxtil és la dificultat de trobar finançament. El sector bancari, tradicionalment, ha estat reticent a recolzar les empreses tèxtils i aquesta manca de confiança s'ha incrementat en els darrers anys. Aquest fet, suposa un important fre per l'evolució de moltes de les empreses del sector, ja que la seva capacitat de reestructuració i transformació es veu limitada per aquesta mancança de recolzament financer.

Taula 4.1.1 : Clúster tèxtil de l'Anoia (2007)

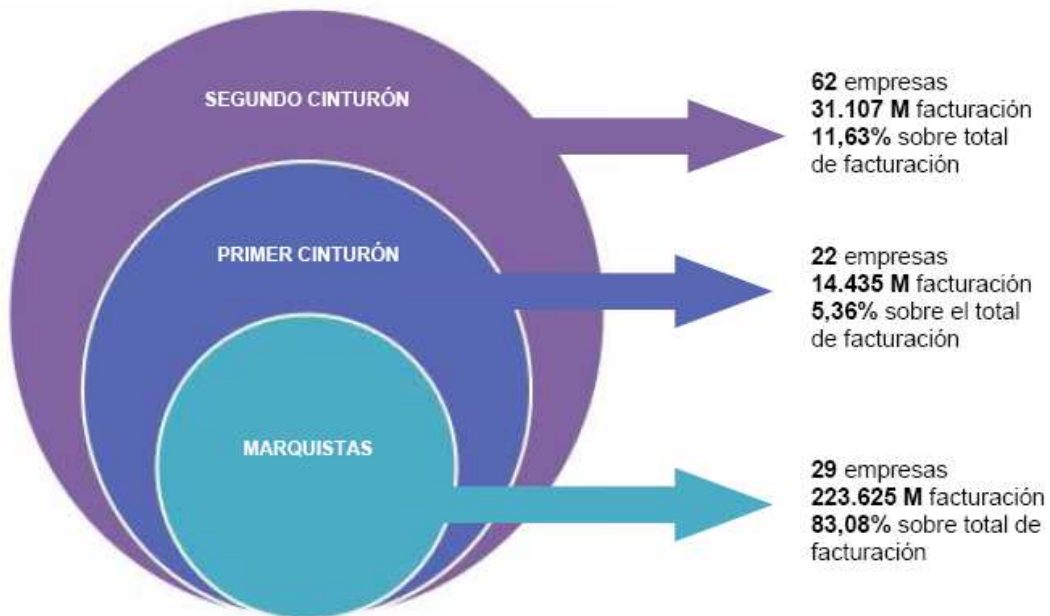
Localització	Anoia
Nre. Establiments	175
Nre. Treballadors	3019
Dimensió empresarial mitja (aprox.)	19 empleats
Facturació (estimada)	363 M
Pes sobre la indústria (%)	25,23%

Font: Agrupació Tèxtil Fagepi

Analitzant el sector tèxtil de l'Anoia segons la seva estructura, es pot observar que el conjunt empresarial tèxtil es pot classificar en 3 subgrups:

- Marquistes: empreses amb una dimensió per sobre de la mitjana del sector que basen la seva activitat en la venda dins el territori nacional mitjançant botigues multimarca independents i, en alguns casos, a través de la gran distribució. En els darrers anys hi hagut un canvi de tendència basat en la progressiva fusió de la producció amb la distribució.
- Primer cinturó (pimes de producte): conjunt d'empreses que generalment treballen per les empreses marquistes aportant valor en el desenvolupament del producte. Són empreses que s'especialitzen en el disseny i la qualitat del producte a través d'una eficient organització de la seva producció.
- Segon cinturó (empreses auxiliars): format pel conjunt de tallers de dimensions petites que generalment estan subcontractats per les empreses marquistes. Estan especialitzats en les fases de teixit i confecció, proporcionant la flexibilitat necessària del sector tèxtil.

Gràfic 4.1.2. Evolució del clúster tèxtil de l'Anoia (dades del 2005)

Font: Agrupació Tèxtil Fagepi. Pla Estratègic de l'Agrupació Tèxtil Fagepi 2009-2012

Prospectiva

Davant la situació actual de la indústria tèxtil es pot preveure que el principal repte de la majoria de les empreses serà dur a terme un procés de transició: passar de ser una empresa productora a ser-ne una de comercialitzadora. Aquest fet implicarà, alhora, que hagin de gestionar de forma adequada la seva imatge de marca, així com la relació directa amb el consumidor final.

Un altre repte amb el qual s'haurà d'enfrontar el sector és la manca de tallers especialitzats en una producció de qualitat. La crisi viscuda en el sector ha derivat en una continuada davallada del nombre de tallers així com dels seus professionals. Per aquest motiu serà necessari plantejar la formació de professionals qualificats en la tecnologia de la confecció.

Un tercer repte important per aquestes empreses és la proximitat al mercat en dos aspectes: una proximitat al mercat físic (espai on les altres marques exposen els seus productes i que són fonts d'informació de mercat directa i vivencial, que es un tema fonamental per aquestes empreses), i proximitat al mercat de treball, al lloc de residència del personal especialitzat en creació i en comercialització. Aquests dos factors porten a algunes de les empreses d'aquest sector a establir un segon centre de gerència i comercialització a Barcelona. Com a mínim sabem de dues d'aquestes empreses que ja tenen una segona seu a Barcelona, encara que la seu social i la majoria de les operacions encara es fan des d'Igualada. Actualment continuar a l'Anoia no els reporta cap avantatge específic, encara que les iniciatives desenvolupades per la patronal en forma d'empreses de serveis comuns de compra, disseny i de producció constitueixen un factor essencial de cohesió del sector i de coneixement i col·laboració entre empreses que tenen molt a guanyar col·laborant i res a guanyar competint.

Taula 4.1.2 Empreses tèxtils amb més de 100 treballadors (1977-1983-2007)

Empresa (Marca)	Localitat	Origen	Activitat	Facturació 2007	Treballadors		
					1977	1983	2007
Vives Vidal S.A.	Igualada	Local amb participació forana	Moda íntima	98.269.000	357	330	882
Industrias Valls S.A. (Punto Blanco)	Igualada	Local amb participació forana	Calceteria	30.226.834	793	663	377
Biosca Riera S.A. (Escorpion)	Igualada	Local amb filials dins i fora la comarca	Gènere de Punt	21.740.854	644	626	154
Esteve Aguilera	Igualada	Local	Gènere de Punt	12.117.376	n.d.	n.d.	80
Guasch Hermanos S.L.	Capellades	Local	Mocadors i moda íntima	7.064.232	302	255	44
Carlomango	Igualada	Local	Calceteria	6.152.517	130	105	70

Font: Solé i Vilanova,J, (1984), Visió econòmica de l'Anoia. Dinàmica industrial pròpia i estabilitat Agrària.
Col·lecció Catalunya Comarcal. Caixa Catalunya.
Elaboració Pròpia

4.2. INDÚSTRIA METAL·LÚRGICA

En l'actualitat¹⁴ el sector del metall concentra a Catalunya unes 20.000 empreses i dóna feina a prop de 300.000 treballadors, entre assalariats i autònoms. Directament i indirecta, genera al voltant d'una quarta part de l'economia catalana, entre activitats industrials i tot tipus de serveis afegits.

Pel que fa a la internacionalització, es calcula que el sector genera el 46,5% del total de les exportacions catalanes, així com el 47% de les importacions.

L'origen del desenvolupament del sector del metall cal trobar-lo en el procés de mecanització dels altres sectors, que va generar l'aparició de tallers per reparar i fabricar maquinària. Però a partir dels anys seixanta, deixa de ser simplement una indústria complementària, amb l'especialització de l'empresa F. Valdés (fundada a Igualada el 1915) en maquinària i muntatge de fàbriques de ceràmica, empresa que esdevingué la principal firma exportadora de la comarca. (15) .

L'any 1978¹⁶ en el cens industrial es registraven 100 empreses que ocupaven 2.322 treballadors, sense incloure-hi els tallers de reparació d'automòbils ni els instal·ladors elèctrics. Les dades de 1983, facilitades pel gremi del metall no diferien en conjunt de les del 1978, per les poques variacions hagudes en el període.

El sector - és a dir la metal·lúrgia, els productes metàl·lics, la construcció de maquinària i equips mecànics, la fabricació d'equips elèctrics, electrònics i òptics, i la fabricació d'equips de transport- l'any 2009 concentrava 2.982 persones assalariades contra 3.317 del 2007, la qual cosa representa el 10,9% de tota l'ocupació assalariada de la comarca. A Catalunya l'IPI (Índex de Producció Industrial) del 2008 reflexa una caiguda de l'activitat del 13,5%, i que l'Anoia no ha escapat d'aquesta dinàmica de crisi. Les últimes dades de l'IPI de Maig del 2009 són molt negatives pel metall: l'índex en estructures metàl·liques i material de transport se situa un 41,1 % per sota del 2005 i un 26,6% per sota del mateix any en maquinària i altres.

Les empreses més importants del sector a l'Anoia són les següents:

Taula 4.2.1. Principals empreses del sector del metall, ferreteria i electromecànica de l'Anoia

	Facturació Milions euros (07)	Nombre Treballadors	Localitat
Xavier Bisbal SL (Subministraments Industrials Bisbal)	93,7	195	Igualada
Gabarró SA (Gabarró)	38,8	64	La Pobla de Claramunt
Suministros Homs SA (Suministros Homs)	23,1	90	Igualada
Talleres Felipe Verdés SA (Verdés)	22,0	139	Vilanova del Camí
Maquinaria Agrícola Solà SL (Solà Grupo)	12,2	81	Calaf
SAifor SL	7,4	50	Vallbona d'Anoia
Manipulats d'Hacer corrugat SL (MAC)	6,1	25	La Pobla de Claramunt
Sermanin SL (Sermanin)	5,3	30	Òdena
M. Codina SA (Codina)	4,5	23	Capellades
Comercial Dyser S.L. (Dyser)	3,8	16	Igualada
Abina SL (Abina)	3,9	20	Igualada

Font: Unió Empresarial de l'Anoia i SABI (Esade)
Elaboració: Pròpia

¹⁴ Font: Centre Metal·lúrgic de Sabadell

¹⁵ <http://www.grec.net/cgi-bin/ggcc01cl.pgm?USUARI=&SESSIO=&PGMORI=&NDCHEC=0608413>

¹⁶ Caixa d'Estalvis de Catalunya. Visió Econòmica de l'Anoia

No cal dir que aquestes empreses estan patint de manera acusada el context de la crisi. Les més directament dependents del sector de la construcció (Homs, Verdés, Bisbal) i més centrades en el mercat nacional o local han hagut de fer front a davallades de demanda d'una magnitud difícil de preveure, a més dels problemes de tresoreria derivats de la morositat del sector de la construcció, que ha comportat, a més, la pèrdua de les cobertures per risc comercial. Les més internacionalitzades aguanten millor la crisi, encara que el context global de la crisi actual no permet comptar amb mercats anticíclics. Les conseqüències de la crisi global de consum en aquestes empreses són de llarga durada, donat que els fabricants tendeixen a parar totes les inversions en capacitat i el sector de la construcció no recuperarà la normalitat fins que s'hagi absorbit el gran estoc d'habitatge per vendre. La deslocalització tampoc ajuda a aquestes empreses, que es veuen obligades a tenir una visió global del mercat si volen seguir creixent.

Finalment, les grans restriccions de crèdit en el sector tampoc ajuden a la supervivència d'aquestes empreses: per primera vegada en la història s'han reunit a Barcelona el mes de Febrer del 2009 més de 1000 empresaris del sector d'empresaris reclamant a l'administració que pressioni a la banca per poder seguir l'activitat. Les seves propostes han anat en la línia de millorar la liquiditat, amb crèdit directe de l'estat sense passar per les entitats financeres, moratòria en els pagaments dels impostos i flexibilització del mercat laboral, amb una aposta decidida per la internacionalització, les inversions en I+D+i ; la recuperació del impuls de la formació professional i la figura de l'aprenent. En resum, són temps difícils per a la indústria: el grau de capitalització de les empreses és clau per aguantar fins a la següent etapa de creixement.

4.3. SERVEIS PROFESSIONALS

Els serveis professionals estan constituïts per empreses especialitzades en un aspecte de la vida social complexa, que requereix coneixements molt específics i que dóna lloc als “despatxos professionals” que poden tenir major o menor dimensió, des de despatxos unipersonals fins a empreses multinacionals. És un sector de molt alt valor afegit, que requereix un entramat mínim d'empreses potencials i clients de proximitat, encara que tendeixen a prestar el servei on capten la demanda. Algunes d'aquestes empreses també atenen clients particulars, encara que normalment amb aquests clients és difícil de cobrir les despeses de funcionament i fer una facturació mínima. Hem fet una anàlisi d'aquestes empreses a l'Anoia per subsector d' activitat. Les informacions que exposem no són de totes les empreses, només de les que figuren en el registre mercantil, empreses que presenten comptes i que, per tant, se suposa que són les més importants.

Taula 4.3.1. Principals empreses del sector de l'assessorament i serveis a empreses de l'Anoia.

Empresa	Fact. 2007	Subsector	Treballadors
GRUP CARLES	4.235.541	Consultoria, auditoria, assegurances	59
INSTOP CATALUNYA SL	3.820.349	Comercial de topografia	10
VIATGES ABELUX SA	2.774.573	Agència de viatges	25
M.PIQUE SA	1.495.753	Corredoria d'assegurances	18
PUNT DE TREBALL ETT S.L.	1.270.846	Formació, RRHH, treball temporal	53
GABINET TÈCNIC NÉRIZ SL (GTN)	800.020	Servei de Prevenció de Riscos Laborals	15
STAR FOC ANOIA, S.L.	783.636	Sistemes integrals de seguretat	9
TECNI-POU SL GEOPROJECTES	703.160	Estudis geotècnics	18
POCH I RUANA ASSOCIATS SL	695.669	Assessorament jurídic, fiscal, laboral, mercantil i comptable	13
GESTORIA GALTÉS, SL	677.828	Gestoria administrativa	13
ANOIA DE SERVEIS SL	651.167	Assessoria fiscal, mercantil, laboral i comptable	12
GESGAR	557.230	Assessoria jurídic-administrativa	14
ALBAREDA ENGINYERIA SL	473.893	Enginyeria	6
CEINA	440.481	Formació especialitzada en informàtica i noves tecnologies	7
SUBMINISTRAMENTS ROMEU	398.693	Venda i reparació de màquines d'oficina	2
LLORENS ISBERT SL	361.294	Recollida i transport de residus industrials i de dissolvent esgotats.	8
CAMINS GRUP	334.765	Corredoria assegurances. Assessoria laboral, fiscal, comptable i mercantil. Auditors	6
GUMÀ, ASSESSORAMENT I GESTIÓ SL	303.659	Assessoria laboral	7
INTEGRAL DE PREVENCIÓ DE RISCOS SL	285.520	Prevenció riscos laborals	7
A&S ASSESSORS I SERVEIS, S.A.	274.790	Jurídic, mercantil, informàtica, RRHH	6
CENTRE DE GESTIO DE MONTBUI SL	261.488	Assessoria fiscal, laboral i comptable	9
GESTORIA PARERA, S.L.	255.046	Gestoria administrativa	5
ASSESSORIA JORDI MAS PARES S.L.	248.120	Assessorament i gestió empresarial	4
ASSESSORIA I SERVEIS MONTBUI	237.843	Assessorament fiscal, laboral, comptable i legal	5
SATEC	226.625	Laboratori acreditat d'assaig per la construcció	6
FEEDBACKGROUND SL	217.459	Enginyers i consultors empresarials	3
NOROC CONSULTING SL	217.294	Assessorament fiscal, laboral i comptable	6
IGUALADINA DE SERVEIS SL	213.606	Gestoria, assessoria laboral	3

Font: Unió Empresarial de l'Anoia i SABI (Esade)

Elaboració: Pròpia

La principal empresa d'aquest subsector és tracta del Grup Carles, una organització de serveis professionals amb més de 40 anys d'experiència ubicada a Igualada. El grup, amb una facturació superior als 4 milions d'euros (2007), es centra en tres línies de negoci: serveis d'Enginyeria, serveis de Consultoria i serveis de Gestió. Per tal de seguir millorant l'oferta del seus serveis ha dut a terme una aliança estratègica amb la prestigiosa firma Garrigues Abogados y Asesores Tributarios, per tal de complementar els seus serveis jurídics.

Taula 4.3.2. Principals empreses del sector de la informàtica, telecomunicacions i serveis de l'Anoia.

Empresa	Fact. 2007	Subsector	Treballadors
CATEL SA	7.677.855	Oficina Anoia. Comunicació d'empresa	49
MPM SOFTWARE SL	3.881.064	Software per sector assegurador	60
TECNOCOLOR T.T. COMUNICACIONS S.L.	2.940.059	Telecomunicació i comerç d'electrodomèstics	12
INGINYERIA DE SOFTWARE, S.A.	2.077.627	Fabricants de software	34
INTAREX SL	1.287.558	Desenvolupament solucions informàtiques sectorials	19
EXPOCOMPUTER	1.068.813	Solucions de Software	15
RAONA ENGINYERS, S.L.	907.567	Desenvolupament de programes informàtics i formació en software	30
NETWORK SYSTEMS SL	750.273	Serveis adreçats a Pimes especialitzats en software i hardware	7
SAI COMPUTERS SL	670.672	Informàtica i comunicacions	7
FILNET	556.816	Proveïdor de serveis Internet	5
JOIRA SOFTWARE SL	449.530	Serveis informàtics	7
SINIGUAL	419.108	Desenvolupament i comercialització de software propi	8
SUBMINISTRAMENTS ROMEU	398.693	Venda i reparació de màquines d'oficina	2
INTESIS SOFTWARE SL	372.893	Integració sistemes. Desenvolupament software. Sistemes de control.	3
PIXEL CORPORATE, S.L.	359.631	Distribuïdor Orange	5
PRAK TECNOLOGIES DE LA INFORMACIÓ SL	253.726	Instal·lació i consultoria de programari informàtic	2
XDUC.COM	165.460	Informàtica integral a l'empresa	-
SOLUTIONS TRILOGI SL	108.711	Solucions e-commerce	4

Font: Unió Empresarial de l'Anoia i SABI (Esade)
Elaboració: Pròpia

L'empresa amb major facturació del subgrup és Catel. Es tracta d'una organització centrada en el sector de les telecomunicacions d'empresa. La seu principal s'ubica fora de la comarca de l'Anoia, tot i que a Igualada hi disposa d'una delegació. Mpm Software és l'empresa amb seu social a l'Anoia amb major volum de negoci. Amb 18 anys d'experiència s'ha consolidat com el líder tecnològic de la indústria asseguradora d'Espanya i Portugal.

Taula 4.3.3. Principals empreses mitjanes, comunicació i publicitat de l'Anoia.

Empresa	Fact. 2007	Subsector	Treballadors
LA VEU DE L'ANOIA	931.172	El setmanari de la comarca de l'Anoia	15
ÀREA ESTUDI DE PUBLICITAT, S.L.	731.223	Publicitat i disseny gràfic	7
TOT RETOL SL	633.376	Disseny i fabricació de rètols.	9
J & J PUBLICITY REPRESENTATION S.L.	496.420	Publicitat i regals d'empresa	2
RETOLMANIA SL	489.620	Retolació i impressió digital	5
MAPAMUNDI PRODUCCIONS, S.L.	394.411	Organització i producció de fires històriques i monogràfiques	1
L'ENLLAÇ	219.548	L'Enllaç dels Anoïencs, 10.000 exemplars gratuïts	4
MIRA'M PUBLICITAT	107.015	Serveis de publicitat	1

Font: Unió Empresarial de l'Anoia i SABI (Esade)

Elaboració: Pròpia

La principal empresa de mitjans de la comarca és el setmanari de l'Anoia, La Veu de l'Anoia.

De les entrevistes fetes amb empreses es desprèn que la preferència de la majoria va en la línia de la proximitat, sempre que la qualitat sigui acceptable. Algunes reconeixen que renuncien a una certa excel·lència en la qualitat a canvi de tenir un servei proper i àgil. També s'ha comentat que les grans empreses de serveis de Barcelona prioritzen els grans clients i a vegades no presten el servei que es mereixen empreses més petites però que estan fora de l'AMB. Sovint també s'ha posat de manifest que, si bé alguns serveis professionals els contracten a Igualada, els serveis més especialitzats els contracten a Barcelona donada la inexistència d'oferta a la comarca. L'estratègia seguida per el Grup Carles d'aliança amb Garrigues dona resposta a aquesta demanda.

Capítol 5

Perspectives de futur de l'economia de l'Anoia

5.1. EL CONTEXT DE LA CRISI VERS LES TENDÈNCIES DE FONS

En aquest informe hem vist abastament l'impacte de la crisi econòmica global, espanyola i catalana en els indicadors d'activitat de la comarca. És ben normal que aquesta situació "d'estrès econòmic i social" ocupi la primera plana de l'actualitat i polaritzi els debats polítics i socials. Però un anàlisi més a llarg termini de l'economia de Catalunya i de l'Anoia mostra unes tendències de fons que tornaran a aparèixer quan passi la mar de fons de la crisi, que ha contaminat el paisatge econòmic fins a extrems poc imaginables fa només 3 anys. Aquestes tendències de fons són les que han de servir per fer política pública de promoció econòmica a llarg termini, més enllà de les necessàries intervencions pal·liatives sobre una realitat social dura per moltes de les llars de la comarca i del país.

En aquest capítol volem remarcar quines són aquestes tendències de fons i emmarcar els resultats de la comarca de l'Anoia en aquest context. Cal dir que existeixen excel·lents treballs recents que analitzen, entre altres, dos dels temes que poden ser clau per una comarca com l'Anoia: els canvis en l'estructura del mercat laboral i l'evolució de l'estructura empresarial cap a un model on el sector serveis agrupa la major part dels efectius laborals. Ambdues realitats estan intrínsecament relacionades i el seu anàlisi a llarg termini mostra tendències de fons que ens permeten una major serenitat en la presa de decisions i posar amb una certa perspectiva les polítiques a curt termini induïdes per la situació actual.

5.2. TENDÈNCIES DE FONTS EN L'ECONOMIA CATALANA I EL SEU IMPACTE EN LA COMARCA DE L'ANOIA

L'economia catalana ha sofert en els últims 15 anys uns canvis que arriben a sorprendre a l'analista per la seva profunditat i al mateix temps la rapidesa de la seva producció.

Alguns elements clau de l'evolució els podem resumir en els següents indicadors:

	2000	2008
PIB (milions euros)	126.281,00	216.923,40
PIB per càpita	20.201,05	29.757,21
Població	6.251.210	7.270.468
Població autòctona	6.069.620	6.166.678
Població estrangera	181.590	1.103.790
Població activa	3.042,30	3.854,80
Població ocupada	2.783,30	3.399,00
Taxa d'ocupació	52,30	55,86
Oc. masculina	64,60	63,17
Oc. femenina	40,65	48,79
Atur	8,51	11,82
Productivitat (PIB per hab. Ocupat respecte EU15)	94,20	98,20

Font: IDESCAT
Elaboració: Pròpia

Els indicadors anteriors mostren la velocitat dels canvis: del 1980 al 2000 la població catalana va créixer menys de 300.000 habitants i, en canvi, del 2000 al 2008 ha crescut en més d'un milió. Els estrangers s'han multiplicat per 6 en 8 anys. Així mateix, malgrat la crisi, el 2008 treballen a Catalunya 520.000 persones més respecte l'any 2000. Són canvis molt importants que es donen en períodes temporals molt curts. En els últims 13 anys la població ocupada femenina s'ha més que doblat, (de 765.000 el 1995 a 1.510.000 el 2008) i acumula un creixement del 30% del 2001 al 2008.

L'anàlisi d'aquestes tendències tan marcades en la demografia i en el mercat de treball ens dona idea que els canvis són estructurals, de fons. Trobem un excel·lent anàlisi d'aquestes tendències en "Mercat de treball i convergència: algunes lliçons de l'expansió a Catalunya. 1995-2006" de Josep Oliver Alonso per encàrrec del Departament d'Economia i Finances de la Generalitat de Catalunya:

"Les transicions demogràfiques que sofreix Catalunya són el factor que explica el comportament econòmic de fons de l'economia, més enllà dels factors conjunturals:

- o reducció dels efectius nadius que entren en el mercat laboral (que es redueixen un 50% en els últims 20 anys)
- o incorporació de la dona al mercat de treball (que es dobla en 13 anys)
- o absorció de la pressió immigratòria per compensar el dèficit d'efectius nadius

La incorporació massiva de la dona al mercat de treball provoca la demanda massiva de serveis i l'expansió de la demanda interna de serveis personals, comercials, hotelers, de transport, col·lectius, etc. la qual cosa multiplica l'absorció d'immigració: els immigrants passen a explicar més de 2/3 de l'augment d'ocupació en el període 2001-2005

Totes aquestes realitats porten al que s'anomena la terciarització de "baix" valor afegit, fenomen que és una conseqüència natural de les transicions demogràfiques descrites.

Segons Oliver, el resultat d'aquest procés és que "...s'observa la reducció de diferències inicials entre Catalunya i algunes de les regions més avançades de la Unió Europea. Es tracta

de l'acostament relatiu en la taxa d'ocupació, en la distribució educativa dels ocupats, en la seva composició per qualificació del lloc de treball, en el pes dels assalariats, i, finalment en la distribució sectorial dels llocs de treball...".

El fet de que la taxa de productivitat (PIB en igualtat de poder de compra per ocupat) encara estigui per sota de la mitjana europea dels 15 i s'incrementi relativament poc durant aquest període, és una conseqüència d'aquesta transició. Ens costa imaginar què hauria d'haver passat per que, addicionalment als canvis esmentats, la productivitat s'hagués incrementat al mateix temps de forma molt significativa.

5.3. APROFUNDIMENT EN EL CREIXEMENT DEL TERCIARI: DE LA CONFUSIÓ A LA FUSIÓ

Precisament aquest creixement del sector terciari és especialment interessant en una comarca com l' Anoia on el sector terciari està menys desenvolupat que en la mitjana de Catalunya.

El sector terciari es compon d'activitats molt diferents. La denominació de terciari ve més per eliminació del què no és indústria, agricultura i construcció que d'un conjunt d'activitats homogènies. La denominació de terciari com un conjunt homogeni no és real, i entre altres disfuncions pot portar a pensar que el creixement del terciari és substitutiu de la indústria, cosa que no és cert. Vegem-ho amb més detall.

El terciari es compon de les activitats econòmiques següents¹⁷:

- Comerç (detall i major)
- Transports (viatgers i mercaderies)
- Turisme (restauració i hosteleria)
- Informàtica i telecomunicacions
- Recerca i desenvolupament
- Activitats immobiliàries
- Serveis a les empreses
- Serveis a les persones

L' IDESCAT fa una classificació més sintètica en els seus anàlisis:

- Comerç
- Turisme
- Transport i comunicacions
- Serveis a les empreses i serveis personals

En el 2009 ha entrat en vigor una nova classificació nacional de les activitats econòmiques modificant la darrera classificació que datava del 1993. El principal motiu d'aquest canvi és que, d'ençà el 1993, l'economia ha canviat substancialment, el sector serveis s'ha desenvolupat enormement i per tant, té una major presència en l'economia. Per aquest motiu s'ha augmentat el nombre de categories en el sector serveis per tal de donar un major desglossament i potencialitat analítica.

Taula 5.3.1. Nova classificació de les activitats econòmiques. Sector serveis.

G. Comerç a l'engròs i al detall; reparació de vehicles de motor i motocicletes
H. Transport i emmagatzematge
I. Hostaleria
J. Informació i comunicacions
K. Activitats financeres i d'assegurances
L. Activitats immobiliàries
M. Activitats professionals i tècniques
N. Activitats administratives i serveis auxiliars
O. Administració pública i defensa; SS obligatòria
P. Educació
Q. Activitats sanitàries i de serveis socials
R. Activitats artístiques, recreatives i d'entreteniment
S. Altres serveis
T. Activitats de les llars
U. Activitats d'organitzacions i organismes extraterritorials

Font: Departament de Treball. Generalitat de Catalunya.

¹⁷ Font CCAE

El sector serveis ha estat, com hem vist anteriorment, una font de creació d'ocupació molt important. A Catalunya, del 2000 al 2008 s'han creat 393.000 llocs de treball en els serveis, gairebé el 65% de tot el creixement de l'ocupació del país. A l'Anoia se n'han creat 4.731, un increment del 33.17%

Aquesta ocupació s'ha creat en molts subsectors diferents: els més importants són comerç al detall (+35 mil); restauració (+32 mil); transports (+25 mil); serveis informàtics (+18 mil); serveis immobiliaris (+55 mil); serveis de neteja (+41 mil); serveis tècnics (+12 mil); serveis personals (+44 mil). Cal apuntar que del 2001 al 2008 el nombre d'assalariats ocupats en el sector públic també es va incrementar espectacularment a Catalunya (de 283 mil empleats a 372 mil, un creixement del 31%)

Aquests increments d'ocupació i activitat en el sector serveis tenen palanques de creixement molt diferents:

- D'un banda, els generats per l'increment de la prestació de serveis per part del sector públic, quina font principal de creixement és l'aplicació de les lleis de protecció social (només la llei de protecció a les persones amb dependència crearà a Catalunya 5.000 llocs de treball en el 2010). Aquesta tendència no s'aturarà: recentment s'ha posat de manifest, per exemple, el dèficit d'infermeres que hi ha a Catalunya, que es calcula en 15.000 en tot el país.
- També el turisme crea llocs de treball al sector serveis, permanents i temporals. Aquesta demanda depèn bàsicament dels esforços de promoció que faci un territori a partir de l'explotació i "mise en valeur" dels seus recursos turístics.
- La incorporació de la dona al mercat de treball crea també sector terciari en forma de serveis personals, públics o privats. Aquest ha estat un factor clau del creixement del sector serveis a Catalunya impulsat, a més, per l'increment de renda de les famílies on ambdós membres treballen. Aquesta ha estat una font de més de 50.000 nous llocs de treball en el sector serveis a partir del 2001.
- Una font addicional de "terciarització" és la creació de llocs de treball induïts per la creació de grans infraestructures de serveis públics. Per exemple, la creació de la T1 a l'Aeroport del Prat ha comportat la creació de 3.040 llocs de treball permanents addicionals.

Finalment, volem fer èmfasi especial en un factor de terciarització que posa en dubte la mateixa classificació de sectors. Ens referim a la terciarització derivada de la transformació de l'estructura industrial a través dels processos d'externalització de funcions que les empreses del sector industrial solen fer en algunes àrees funcionals. És difícil saber (no hi ha estadístiques tan detallades) quin percentatge de l'increment d'ocupació del sector serveis prové de processos d'externalització de la indústria. Un estudi recent ¹⁸ permet fer una estimació aproximada: no creiem que aquest percentatge baixi del 20%. Aquesta font de terciarització és qualitativament important, donat que una bona part dels serveis que s'externalitzen donen lloc a la constitució d'empreses de serveis d'alt valor afegit i de llocs de treball qualificats.

Els resultats de l'estudi són concloents: la meitat de les indústries analitzades (en una mostra significativa) externalitzen. Les raons de l'externalització es troben en la reducció de costos de fabricació i a la vegada en la voluntat de concentrar l'esforç de l'empresa en les activitats que realment li aporten valor afegit. S'externalitzen tant funcions de poc valor afegit (neteja industrial o manteniment), de valor afegit mitjà (producció, logística); com funcions d'alt valor afegit (programació, estudis de mercat, sistemes de comunicació, etc.). A més, la majoria d'empreses mantenen vincles molt intensos i de gran dependència amb el nou proveïdor

¹⁸ CRESC – Romina Garcia i Inglés "La terciarització de la indústria a Catalunya. Cap a una nova definició del sector industrial". Generalitat de Catalunya; ACCIO 10

resultant de l'externalització que, a més – sempre segons l'estudi citat-, sol estar en la zona de proximitat de l'empresa. La majoria de les empreses enquestades diuen que seguiran externalitzant en el futur, sobretot les empreses amb més antiguitat, que tendeixen a provenir d'una estructura de funcions molt internalitzada. L'externalització, a més, dóna lloc a empreses de serveis que sovint s'especialitzen en determinats sectors, la qual cosa els permet després créixer en altres mercats, a partir del know-how adquirit en un sector en el seu inici. La conseqüència d'aquesta dinàmica és la formació d'un entramat complex d'empreses especialitzades que interaccionen de manera molt intensa en un territori relativament petit, on es desdibuixa la classificació indústria-serveis donat que aquestes empreses treballen gairebé exclusivament per la indústria.

5.4. ALGUNES CONCLUSIONS RELLEVANTS PER A LA POLÍTICA PÚBLICA: APROXIMACIÓ A L'ORIGEN DEL CREIXEMENT DEL SECTOR TERCIARI DE L' ANOIA

El sector serveis representava en el 2007 el 47.26% del PIB de l'Anoia, segons dades de Caixa Catalunya, pes que continua sent inferior al 65.37% que representa a nivell de tota Catalunya. És evident que l'Anoia seguirà una tendència general de creixement del sector serveis. Les dades que hem vist en el capítol 2 apunten a una disminució del 4,46% dels assalariats d'aquest sector, decreixement que prové bàsicament de la caiguda d'assalariats en activitats immobiliàries i de lloguer. Una visió més a llarg termini mostra un increment important dels serveis públics (sanitat, serveis socials i administració pública) i menor dels privats.

No s'observa un creixement d'assalariats en empreses de serveis relacionats amb l'externalització de la indústria. De fet, la partida que agrupa aquests assalariats agrupa també els serveis immobiliaris, que són els que han fet créixer la partida. Nogensmenys, en l'estudi citat anteriorment (nota 1), fet a empreses de Catalunya, es fa un anàlisi específic de la conca del Llobregat (amb una submostra de l' Anoia). Les conclusions són ben clares: les indústries d'aquesta conca són majoritàriament pimes entre 11 i 50 treballadors; aproximadament la meitat externalitzen parts de la seva activitat i un 14% declaren explícitament trobar-se en dificultats a l'hora de trobar personal especialitzat de proximitat i serveis professionals amb bon nivell. Aquests resultats confirmen les percepcions qualitatives derivades del treball de camp fet pels autors d'aquest treball.

És difícil acabar un treball com aquest sense resistir-se a la temptació de fer algunes recomanacions de política pública relacionades amb el creixement de l'economia de l'Anoia. Aquestes recomanacions deriven de les conclusions a les que s'ha arribat en els anàlisis precedents sobre la comarca i en la consideració de la seva ubicació geogràfica, demogràfica dins d'un cos econòmic més gran que és l'economia de Catalunya.

Creiem que les recomanacions poden anar al voltant de quatre eixos que interaccionen entre ells a la manera d'un catalitzador:

1. La necessitat de tenir una visió global de l'economia que vagi més enllà de les classificacions indústria/serveis i que contempli les interrelacions entre el secundari i el terciari, i amb una perspectiva específica de subsectors d'activitat.
2. La necessitat en comarques d'aquesta situació geoestratègica de fer apostes sectorials ben definides per consolidar entramats indústria - serveis que regeneren i generen empreses d'alt valor afegit.
3. La necessitat d'impulsar els elements que generen recursos de tota mena (marcs físics, agrupacions sectorials potents, escoles que generen mà d'obra qualificada) al voltant d'aquestes apostes sectorials, i que impulsa la millora de la productivitat.
4. La necessitat de captar un o més projectes motor tan en l'àmbit públic com el privat, incloent-hi els grans projectes industrials.

Es evident que a l'Anoia el sector terciari continuarà creixent quan acabi la crisi, i que la política pública pot ajudar a orientar aquest creixement cap a un terciari de més valor afegit (primer eix) que complementi el terciari derivat naturalment dels canvis demogràfics i del mercat de treball, que tendeix a ser de valor afegit mitjà o baix. Per aconseguir que això es materialitzi la comarca ha de compartir unes propostes de foment de subsectors industrials específics (segon eix), a través del desenvolupament dels sectors actuals, que són els que suporten l'ocupació a la comarca, impedit la seva possible deslocalització a àrees de servei properes.

Hem de dir que els projectes d'infraestructura econòmica que s'estan impulsant a la comarca van clarament en aquesta direcció:

- el fet de que s'hagi guanyat el concurs de l'aeròdrom corporatiu de Catalunya i la seva integració amb el projecte del desdoblament de la N-II des del túnel del Bruc fins a la entrada de l'aeròdrom
- el projecte d'integració del nou polígon industrial de la zona franca, amb l'eix transversal ferroviari, que ha estat aprovat en el Pacte Nacional per les Infraestructures (ramal Cervera-Igualada-Martorell-Port), que requereix una modificació del Pla General (2-3 anys de procés)
- La reconversió de l'antiga nacional II en un eix de serveis i de comerç (projecte WTC), que donarà acollida a la necessitat que les empreses de serveis actuals i les que s'instal·lin a la comarca trobin un "ecosistema" favorable i que els permeti créixer

Ens preguntem què pot fer una comarca com l'Anoia per fomentar increments de productivitat en les empreses del seu territori. Evidentment, les grans administracions (Estat i CCAA) tenen un paper molt rellevant en la definició de les polítiques que condueixen a una major productivitat. Però les administracions comarcals i locals, si actuen coordinadament en un territori relativament petit com és una comarca, poden impulsar i posar a l'abast de les empreses un conjunt de polítiques que són fonamentals a l'hora de provocar millores en la productivitat. De nou, un excel·lent estudi del departament d'Economia i Finances de la Generalitat ¹⁹ ens dóna bones referències d'actuació sobre els factors clau de desenvolupament de la productivitat:

- La necessitat de formació continuada, on el dèficit és general a tot Catalunya, inclús per sota dels nivells del conjunt de l'estat.

En el camp de la formació, la orientació que ha pres l'antiga escola d'adoberia, integrant-se a la UPC i compartint recursos i estratègia amb la resta dels centres de la Universitat Politècnica, així com la seva estreta col·laboració amb AIIICA dóna peu a posicionar l'Anoia i Igualada en el mapa universitari generalista i derivar iniciatives de formació continuada en un futur.

- La potenciació de "l'articulació adequada dels organismes i les institucions pertanyents als àmbits científic-tecnològics, empresarials i de l'Administració pública", que pot fer-se a través d'associacions empresarials potents que recullen els recursos públics i els canalitzen en projectes de millora de la competitivitat.
- La potenciació de la col·laboració entre empreses que, si bé podrien semblar competidores a primer cop d'ull, una visió més profunda mostra que poden sortir molt beneficiades si comparteixen estratègies de tota mena, des d'externalització de la producció fins a estudis de mercat i de producte.

En aquest sentit hi ha diversos exemples de molt bona tasca a la comarca:

-Fitex, excel·lent exemple de interacció productiva entre l'àmbit públic i l'associacionisme privat; amb diverses spin-off's que donen serveis a les empreses del sector,

-la iniciativa TIC Anoia, que estableix un acord de col·laboració a llarg termini entre la Unió Empresarial de l'Anoia i el Col·legi Oficial d'Enginyeria en Informàtica de Catalunya amb la finalitat de crear un espai de reflexió i de propostes sobre els aspectes relacionats amb la incorporació i ús de les tecnologies i la comunicació en les empreses de la comarca;

¹⁹ Tatiana Fernandez; Daniel. R+D+I, creixement i productivitat de Catalunya en el context europeu. Direcció General de Programació Econòmica, Departament d'Economia i Finances, Generalitat de Catalunya.

-la tasca d' AIICA en el sector de l'adoberia i del tractament de les aigües residuals, que té una projecció molt més enllà del sector que l'ha vist néixer, i que és un referent a nivell nacional i internacional,

-el parc motor de Castellolí, amb la seva aposta per la instal·lació de serveis a les marques del motor, tant en desenvolupament com en competició.

Final

En definitiva, hem vist com a l'Anoia - aquesta comarca que va consolidant la seva identitat i que és un termòmetre hipersensible de l'economia catalana - es plantegen reptes importants que condicionaran el seu desenvolupament. Alguns d'ells són generals a Catalunya, altres són més específics de les comarques limítrofes de l'àrea metropolitana de Barcelona. Estar a les portes de l'AMB pot semblar un desavantatge relatiu. Requereix apostes més concretes - i potser més arriscades - sobre quina porta obrir. Les apostes han estat fetes i estem convençuts que, en la pròxima dècada, se'n veuran els fruits, encara que més lentament –potser molt més lentament- del que es preveia i ens agradaria, donada la magnitud de la crisi que estem travessant i la lentitud amb la que ens en sortirem.

També estem convençuts - ens ho diu la nostra experiència derivada del treball en moltes empreses de la comarca- que, com a altres comarques sense grans avantatges geoestratègics, la força emprenedora dels seus habitants ajudarà a compensar aquest desavantatge geoestratègic relatiu i permetrà continuar el desenvolupament empresarial que sempre ha caracteritzat aquesta comarca.

Elaborat en el marc de:

**PACTE TERRITORIAL
PER A L'OCUPACIÓ
DE L'ANOIA**

Amb el cofinançament de:

**Diputació
Barcelona**
xarxa de municipis

**Servei d'Ocupació
de Catalunya**

Unió Europea
Fons social europeu
L'FSE inverteix en el teu futur

Generalitat de Catalunya
Departament de Treball

Han aportat dades i assistència tècnica:

Àrea de desenvolupament Econòmic de la Diputació de Barcelona

Han aportat altres informacions:

Departament de Treball de la Generalitat de Catalunya

Institut d'Estadística de Catalunya de la Generalitat de Catalunya

Servei d'Estudis de Caixa Catalunya

Oficina del Servei d'Ocupació de Catalunya de la comarca de l'Anoia

Consell Comarcal de l'Anoia

Delegació de l'Anoia de la Cambra de Comerç de Barcelona

Associació d'Investigació de les Indústries del Cuir i Annexes

Fundació per la Innovació Tèxtil

Unió de Botiguers i Comerciants d'Igualada

Unió Empresarial de l'Anoia

Unió General de Treballadors de l'Anoia

Comissions Obreres de l'Anoia

La Veu de l'Anoia

Regió7

L'Enllaç dels Anoïencs